Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Октябриин 1921 оной 21-нээ гарана | № 206 (17029) | 1985 оной сентябриин 6, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

М. С. ГОРБАЧЕВОЙ Тюменскэ областьдо ерээд байһан тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Тюменскэ область ошохоёо сентябриин 4-дэ Москвабаа мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Г. А. Алиев, А. А. Громыко, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе болон бусад нүхэдүүд аэродром дээрэ М. С. Горбачевые үдэшөө.

Мүнөөдэр М. С. Горбачев ороной нефть болон газаар баян шухала район болохо Тюменскэ областьдо ерэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Ельцин, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. К. Антонов, Н. К. Байбаков, Б. Е. Щербина, КПСС-эй ЦК-гай эмхидхэлэй партийна хүдэлмэриин таһагые даагша Г. П. Разумовский, КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагые даагша А. Н. Яковлев, партийн Тюменскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Г. П. Богомяков, партийн Томско обкомой нэгэдэхи секретарь А. Г. Мельников, СССР-эй министрнүүд, нютагай партийна болон совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд Нижневартовск хотын аэропорт дээрэ тэрэниие угтаһан байгаа.

Энэл үдэртөө М. С. Горбачев нефть ба газ олзоборилгын Самотлорско ашагта малтамал шанаржуулгын предприятида хүрэһэн, үрэмдэгшэдтэй, хабсаргашадтай, барилгашадтай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ нефть олзоборилгые дээшэлүүлхэ харгы замууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. 1986—1990 онуудта Баруун Сибирьтэ нефть болон газай промышленностие үргэлжэ дээрэнь хүргөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой байгша оной августа һарада абаһан шиидхэбэри шухала удха шанартай байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлгэ нефть, конденсат болон газ олзоборилхо талаар СССР-эй Элшэ хүсэнэй программын даабаринуудые дүүргэхэ арга олгохо байна. Нефть болон газ олзоборилгын мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдые бүтэн гаргахадаа, технологинуудые зохёоходоо, энэ хэрэгтэ эрдэм, техникын туйлалтануудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

М. С. Горбачев газ болон нефть олзоборилгын «Самотлорнефть» гэжэ управлениин газлифтнэ компрессорнэ 2-дохи, 3-дахи станцинуудта, мастер В. С. Рыбакинай үрэмдэлгын түхеэрэлгэдэ хүрэһэн байгаа.

Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдаһанһаа хойшо Самотлорско ашагта малтамалтай газарга 1,5 миллиардһаа дээшэ тонно нефть, 138 миллиард шахуу кубометр газ олзоборилогдон абтаа гэжэ министерствэнүүдэй, управлениүүдэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд элидхэбэ. Газ олзоборилон абалгые саашадань эршэдхэлгэдэ хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Олзоборилгые оньһожоруулагдамал аргада, тэрэ тоодо эгээл түрүү—газлифтнэ аргада дары түргөөр оруулха тухай хөөрэлдөөн болоо. Нефть болон газай промышленностиин эрдэм-техникын баазые бэхижүүлхэ шухала гэжэ зааг даһан байна. Энэ һалбариин эрдэм наука газарай гүн дундахи баялигуудые олзоборилгын эгээл ашаг үрэ ехэтэй проектүүдые үгэхэ ёһотой. Нефть олзоборилгые электрын эршэ хүсөөр бата найдамтайгаар хангаха гэшэ хойшолуулашагүй шухала хэрэг болоно.

Предприятинуудта нефтьшэдтэй, Нижневартовскда ажаһуугшадтай уулзаха үедөө М. С. Горбачев байрын гэрнүүдые хурдан түргэнөөр бариха, социально-ажаһуудалай эмхи зургаануудые, соёлой объектнүүдые хүгжөөхэ шухала гэжэ онсо анхаралаа хандуулһан байгаа.

Үрэмдэлгын түхеэрэлгэ ошожо харахадаа, М. С. Горбачев хүдэлмэришэдтэй уулзажа, тэдэнэй ажалай амжалтануудаар, мүн хүдэлмэридэнь һаад ушаруулжа байһан ази бүхы юумэ усадхан зайсуулхын тула ямар хэмжэнүүдые абажа байһаарнь һонирхобо.

Энэ түсэбтэ табан жэлэй үедэ манай коллектив 437 мянга гаран метрэй үрэмдэлгэ хэжэ, табан жэлэйнгээ даабариие 1983 оной һүүл багта дүүргээ һэн гэжэ бригадые хүтэлбэрилэгшэ В. С. Рыбакин хөөрөө. Энэ жэлдэ бригадамнай түсэбэй ёһоор 75 мянган метрэй орондо 80 мянган метрэй үрэмдэлгэ хэхэ социалис уялгануудые абаһан байгаа. Мүнөө бригадамнай шэнэ скважина үрэмдэжэ захалбэ. Ороной промышленна предприятинууд ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхын тула скважинануудые хурдан түргэнөөр малтахын тула шэнэ техникэ гаргахыень, шухала хэрэгтэй хамһабариин түхеэрэлгэнүүдтэй үрэмдэлгын арганануудые бүтээхыень хүсэжэ байһанаа үрэмдэлгын мастер мэдүүлэ. Харин мүнөө нефтьшэд энэ хэрэгые өөһэдынгөө хүсөөр бэелүүлхэ ушартай болодог.

Үдэшэлэн партийн горкомдо М. С. Горбачев Тюменскэ болон Томско областьнуудай, нютагай партийна ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөбэ.

В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, А. К. Антонов, Н. К. Байбаков, Б. Е. Щербина, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, Г. П. Богомяков, А. Г. Мельников, СССР-эй министрнүүд хөөрэлдөөндэ хабааданһан байгаа.

Партийн Ханты-Мансийн окружкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Чурилов, партийн Нижневартовска горкомой нэгэдэхи секретарь С. И. Денисов, хоёр областийн хэдэн нэгэдэлнүүдэй генеральна директорнууд үгэ хэлэхэдээ, түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ Баруун Сибирьтэ нефть олзоборилгын предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай, түс промышленностиие хүгжөөлгын хараа түсэбүүд тухай элидхэн мэдээсэнэн байгаа.

(ТАСС).

БОЛЗОРҺОО УРИД

Оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй Гусиноозерскын филиалда амжалта түгсөөр хүдэлдэг коллективүүд олон юм.

Стахановска хүдэлөөнэй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ороло-соһон А. В. Хилаловагай хүтэлбэрилдэг оёдолшодой бригада түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие августын 31-дэ сүм дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Дүршэл шадабритай 7 оёдолшодһоо бүридэһэн бригадын коллектив бүхы арга боломжонуудые тооложо үзөөд, табан жэлэйнгээ түсэбые бүри августын 23-да дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Мүнөө түрүү бригадын гэшүүд байгша оной дүүрэтэр 17195 хэһэг хубсаһа гаргаха гэһэн шэнэ зорилготойгоор ажаллажа байнхай. Хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүүргэһэн бригадын оёдолшод М. Б. Гындунова, Л. К. Пушкарева, Ф. И. Сутурина гэгшэд партийн XXVII съездые ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэһэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

С. ДАМДИНОВ.

Сэлэнгын район.

ҺААЛИШАД АМЖАЛТАТАЙ

Зэдын районой Октябриин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой Борьёогой һүү һаалиин фермын коллективые залуу коммунист, арадай депутадуудай сомоной Советэй депутат Дора Ринчиновна Должитова гурбадахи жэлээ хүтэлбэрилжэ ябана. Энэ коллектив эбтэй һайнаар ажаллажа, жэлһээ жэлдэ ажалай үндэр амжалта туйладаг.

Энэ коллективтэ 10 һаалишад хүдэлнэ. Коммунистнууд районой Советэй депутат — Наталья Мункуева, Аграфена Цыбикжапова, һаалишад Нина Мурзакова, Валентина Гырылова, Валентина Жигжитова, залуу һаалишан Геннадий Цыренов гэгшэд түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнхэй.

Фермын һаалишад һү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 120 процент дүүргэжэ, партиингаа XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидэнхэй.

Ц. САГАЛЕЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.

ҮНЭГҮЙГӨӨР ТУШААГДАНА

Гахайнуудые шахан таргалуулдаг «Южный» комплексдо малшан-оператор В. Е. Ефимовагай хүтэлбэрилдэг звено эрхимүүдэй тоодо ородог. Таргалуулагдаһан 1507 гахай тэдэнэр гүрэндэ тушааба.

Хорин жэлэй туршада мал ажалда ябаһан Васса Ерастовна тус комплексдо һүүлэй табан жэлдэ хүдэлнэ. Хүн зондоо хүндэтэй, ажалша бэрхэ энэ малшан даажа абаһан гахайнуудаа гэрзада оруулангүй, һайнаар шахан таргалуулха гэжэ оролдодог. Гахай тушааха долоон һарын даабариие тэрэнэй звено дүүргэнхэй. Гахайн центнер мяханай сэнгынь 1,5 түхэриг-өөр үнэгүйгөөр гэхэ гү, али 126 түхэриг 48 мүнгөөр гүрэндэ тушаагдана.

Б. СОТНИЧ,
манай штатнабэшэ корр.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙХЕЭР

Зэдэрэй районой «Знамя Ленина» колхозтолагша хонишон Дамба Галдановичай бригада арбан хоёрдохи түсэбөөр ажаллажа эхилэнхэй нэгэдэхи табан жэлэй үедэ 2658 тонн мяха үйлдэжэ; колхоздоо хочишон ... табан жэлэйнь түсэбөө 140 процент болоно. 118 центнерһээ дээшэлжэ гүрэндэ тушаагаа. Тиимэ нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб арбан центнерээр үлүүлбэ. Гадна Дамба Галдановичай отарынхид табан жэлэй даабариһаа гадуур 110 центнер үлүү мяха абаһан байна.

Мүнөө түрүү хонишон тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, тэрэнээ һайн шанартайгаар хуряажа абахын түлөө шармайн оролдоно.

Н. ДАМБАЕВ.

ТҮРҮҮ БРИГАДАДА

Каменскын түмэр-бетон зүйлнүүдэй заводой гол продукци болохо ханын панель, бетон плитэ, блогуудые, барилгын бусад материалнуудые В. А. Мезенцевэй хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай, комплексно бригадын гэшүүд бүтээнэ.

— В. А. Мезенцевэй бригада заводой эгээл үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг коллектив юм. Һара бүриин түсэбтэ даабариие үлүүлэн дүүргэжэ, даабариһаа гадуур дунда зэргээр 40 кубометр продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг. Тус бригада 13 хүдэлмэришэдһөө бүридэнхэй. Тэдэнэр булта хоорондоо харилсаатай хэдэн мэргэжэл шудалжа, завод дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ шахуу эрхимлэнэ,— гэжэ участогай мастер Н. В. Зыкова хөөрэнэ.

Тэдэнэрэй бүтээһэн продукци гол түлэб хүдөө ажахын барилгануудта эльгээгдэнэ. Мүн тэдэнэрэй продукци аха дүү Монгол ороной барилгашад хэрэглэдэг юм. Ганса үнгэрэгшэ һарада 60 кубометр бетон блок монгол барилгашадта эльгээгдээ.

— Коллективэй туйлаһан, туйлажашье байһан амжалтада бригадир Виктор Александрович Мезенцевэй оруулһан хубита горитой. Тэрэ бригадынгаа гэшүүдэй арга боломжо һайн мэдэхэ дээрэһээ, коллективэйнгээ хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэнэ. Бригадна подрядай гуримаар хүдэлхэдөө, тэдэнэр үйлэдбэриин журам эбдэнэгүй, — гэжэ заводой ахамад инженер А. Н. Синицын хөөрэнэ.

Бригадын гэшүүдэй цемент, түмэр алмаһанай, электрын, дулаанай элшэ хүсэ багаар гаргашалһанай ашаар продукциин өөрынь үнэ сэн хямда болоно. Мүн үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулһанай, хүдэлмэриин сагай гээлтые бага болгоһоной ашаар ажалайнь бүтээсэ эрид дээшэлнэн байха юм.

Үнгэрэгшэ һараһаа эхилжэ, заводой коллектив барилгын шэнэ материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг болобо. Тэрэ тоодо газозолобетон оролсоно. Газозолобетон эгээл хүнгэн бетон болоно. Эндэ хайр шулуунай ерондо Тимлюйн ТЭЦ-эй нүүрһэн хэрэглэгдэнэ. Мүнөө хори гаран кубометр газозолобетон үйлэдбэрилэн гаргагдаад байнхай.

Мүнөө түрүү бригадын гэшүүд КПСС-эй XXVII съездын нэрэтэй 1986 оной хоёр һарын даабариие дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 120 кубометр түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн шэнэ зорилготой ажаллана.

М. СУТУРИН.

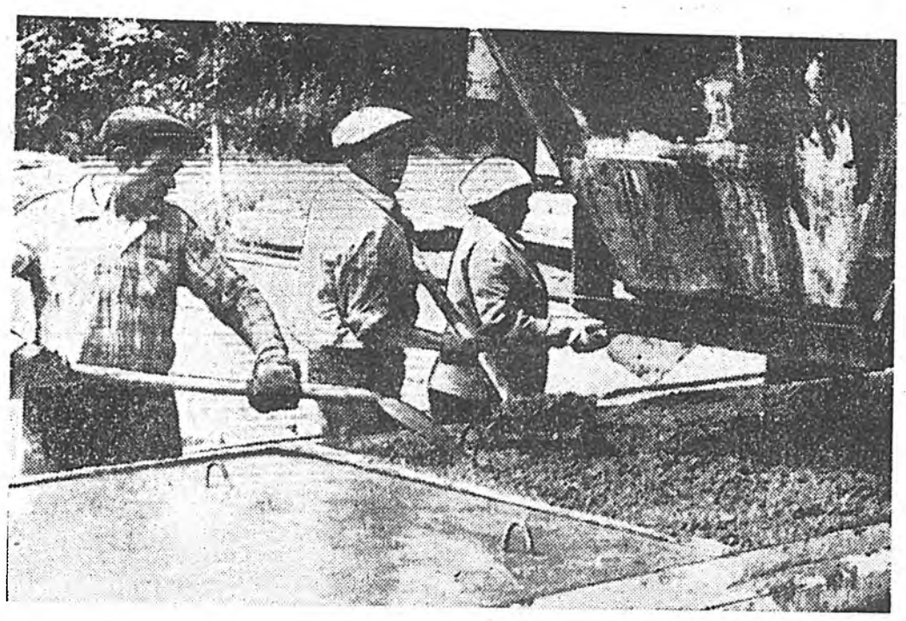

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бригадир В. А. Мезенцев: 2. Хүдэлмэриин үедэ.

Авторай фото.

...МА ЗОРИГТОЙ АЖАЛЛАНА

...бэрэй районой Борьёогой совхозой бригадирнууд, агроном мэргэжэлтэй П. И. Зайцев, С. Ж. Цыреторов гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Таряандаа жэгдэрэн ороһон түрүүшын үдэрһөө бэрхэ комбайнернууд бүтээсэ ехэтэй ажалай жэшээ харуулна. Тусхайлбал, хоёрдохи комплексдо комбайнер Александр Дамбаев туһалагшатяяа 250 гектар таряа сабшаа. Александр Андреев тэрээнһээ баһал ехэ гээгдээгүй ябана.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ баалнуудые хуряажа сохихо хүдэлмэриин эршэ эрид шангадхагдаба. Жэшээнь, комбайнернууд Сергей Парашутинский үсөөхэн үдэр соо 1276 центнер таряа сохёо. Мүн комбайнернууд Евгений Чагдуроа 1243 центнер, Николай Черкасов — 1218 центнер ороо-һо бункертаа оруулаа.

Бүхыдөө ажахын тоогууд дээрэ шэнэ ургасын 11 мянга үлүүтэй центнер ороо-һон буунхай.

Түрэл Коммунис партиингаа XXVII съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсожо, манай совхозойхид энэ жэлдэ бүхы таряалан дээрэһээ хамтадань 94,7 мянган центнер таряа абаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 100 мянган центнертэ хүргэхэ гэхэ гү, али гэктар бүхэнһөө 13,5 — 14 центнер ороо-һо таряа сохихо шэнэ уялга абаа юм. Мүн байгша ондо гүрэндэ 22 мянган центнер таряа худалдаха ёһотой байбал, тэрэниие 44 мянган центнертэ хүргэхэ зорилго табигдана.

Даб дээрэ хуряагдаад байһан газарай гектар бүриһээ 20—23 хүрэтэр центнер ороо-һон абтана. Зарим полинуудай ургаса үшөөшье дээшээ байхаар хүлеэгдэнэ.

Таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриин графигай ёһоор, түргэнөөр, һаадгүйгөөр ябуулагдахын тула машина техникые һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ хэрэгтэй агроном мэргэжэлтэй П. И. Зайцев, С. Ж. Цыреторов гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Таряандаа жэгдэрэн ороһон түрүүшын үдэрһөө бэрхэ комбайнернууд бүтээсэ ехэтэй ажалай жэшээ харуулна. Тусхайлбал, хоёрдохи комплексдо комбайнер Александр Дамбаев туһалагшатяяа 250 гектар таряа сабшаа. Александр Андреев тэрээнһээ баһал ехэ гээгдээгүй ябана.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ баалнуудые хуряажа сохихо хүдэлмэриин эршэ эрид шангадааб даа. Тиимэнээ хүдэлжэ байһан комбайн, машинанууда хээрэнь техническэ хараһа, заһабарилга саг соонь хэшэбди. Хуряалгын агрегат бүхэн хоёр халаанда хүдэлгэдэхөөр хүнүүдээр бүридхэгдэнхэй.

Таряа хуряахатяяа хамта бригаданууд полинуудай һолоомые түргэнөөр суглуулжа абаад, газарыень хахална.

Ургаса хуряалгада хабаадагшадые эрхим ажалайнь түлөө урмашуулха хэмжэнүүд, социалис мүрысөөнэй гурим хуряалгынгаа агрегадуудые поли дээрэ гаргажа, таряагаа баал болгожо эхилэнхэй.

Таряа хуряалгын һая эхилээд байхада хоёр-гурбан үдэр соо бороо ороод, хадалгын агрегадуудай ажалые зарим тэды һаатуулаа. Тиигэбэшье, мүнөө ажахын хоёр бригадада бүхыдөө 600 гаран гектарта эртын шэнээс амяарлагдан сабшагдаа.

Ороо-һо таряагаа хадахатяяа хамта эдэ удэрнүүдтэ хартаабхяяа малтажа эхилээбди. Үнинэй механизатор М. Д. Красинский гэгшын хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон звено энэ жэлдэ бүхыдэнь 340 гектарта таригдаһан хартаабха хуряаха юм.

Эндэ хамтадаа найман комбайн худэлхэ байна. Даб дээрэ тэдэнэй дүрбэниинь полидоо гаранхай. Звеное даагша нүхэр Красинскитай хамта Н. В. Сапожников, В. Т. Филиппов гэгшэд комбайнуудаараа хартаабха хуряажа эхилээ. Түрүүшын 3—4 удэр соо 20 гектарай хартаабха малтагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 120 центнер ургаса абтана.

С. УНИЧ,
Мухар Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой ахамад агроном.

ЭРШЭ, ДЭЛИСЭНЬ ҮРГЭДЭНЭ

Ажахыда байгша оной шэнэ ургаса хуряалгын худэлмэриин эршэ, дэлисэ үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байна.

Эгээл дүршэл ехэтэй комбайнернүүд Н. С. Покатилов, П. З. Барышников, П. С. Черных гэгшэд тракторно таряан ажалай хоёрдохи бригада соогоо бултанһаа түрүүлэн, шэнэ ургасын таряае хадажа захалха эрхэдэ хүртөө юм. Эдэнэр түрүүн полинуудай заха хярхагуудые хуу сабшажа, загуунуудые гаргаад, хадалгаяа эхилһэн байна. Тэдэнэй удаа нэгэдэхи трактورна бригадын бэрхэ механизаторнууд Т. Е. Ревенский, Б. И. Киреев, Н. Д. Васильев гэгшэд хуряалгынгаа агрегадуудые поли дээрэ гаргажа, таряагаа баал болгожо эхилэнхэй.

Таряа хуряалгын һая эхилээд байхада хоёр-гурбан үдэр соо бороо ороод, хадалгын агрегадуудай ажалые зарим тэды һаатуулаа. Тиигэбэшье, мүнөө ажахын хоёр бригадада бүхыдөө 600 гаран гектарта эртын шэнээс амяарлагдан сабшагдаа.

Ороо-һо таряагаа хадахатяяа хамта эдэ удэрнүүдтэ хартаабхяяа малтажа эхилээбди. Үнинэй механизатор М. Д. Красинский гэгшын хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон звено энэ жэлдэ бүхыдэнь 340 гектарта таригдаһан хартаабха хуряаха юм.

Эндэ хамтадаа найман комбайн худэлхэ байна. Даб дээрэ тэдэнэй дүрбэниинь полидоо гаранхай. Звеное даагша нүхэр Красинскитай хамта Н. В. Сапожников, В. Т. Филиппов гэгшэд комбайнуудаараа хартаабха хуряажа эхилээ. Түрүүшын 3—4 удэр соо 20 гектарай хартаабха малтагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 120 центнер ургаса абтана.

С. УНИЧ,
Мухар Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой ахамад агроном.

АМЕРИКАН ЖУРНАЛДА ҮГТЭҺЭН ХАРЮУНУУД

«Американ «Тайм» журналда үгтэһэн харюунууд» гэһэн брошюра хэблэгдэжэ гаргагдаба. 1985 оной августын 28-да американ журналай хэдэн асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой үгэнэн харюунууд, американ журналистнуудтай тэрэнэй хэһэн хөөрэлдөөн энэ брошюрада оруулагдаһан байна.

Политическэ литературын хэблэл тус брошюрые барлажа гаргаба.

(ТАСС).

ШАГНАЛ

Хүдөө ажахын эрдэмые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Любовь Константиновна **Емельяновае Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

Барилгын эмхи зургаануудта олон жэлдэ аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 75 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, республикын түсхайта пенсионер Андрей Иванович **Козелие Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаа.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ЕХЭ ПРОДУКЦИИН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

Республикын колхоз, совхозууд гурбан кварталай туршада 46 мянган тонно мяха тушааха түсэбтэй һаа, тэрэнээ сентябриин 1-нэй байдалаар 28,2 мянган тоннодо хүргэжэ, даабарияа 62 процент бэелүүлбэ. Энэнь нёдондонойхиһоо 8 процентээр ехэ болоно. Ганса Загарайн районойхид гүрэндэ мяха худалдаха юһэн һарынгаа түсэбые 94 процентдэ хүргэжэ шадаа.

Энэ үедэ мяханай комбинадуудта тушаагдаһан үхэрнүүдэй тус бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 311 килограмм татаһан байха юм. Эгээл хүндэ шэгнүүртэй (363—358 килограмм) үхэр Хойто-Байгалай, Ивалгын, Мухар-Шэбэрэй районуудай ажахынууд тушаагаа. Мүн Заяаминай, Түнхэнэй, Бэшүүрэй районуудай худалдаһан эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 336—320 килограмм татаһан байна. Зүгөөр Ахын, Хурамхаанай, Баргажанай, Баунтын, Яруунын, Зэдын, Хэжэнгын районуудай колхоз, совхозууд гүрэндэ 300 килограммһаа доошо шэгнүүртэй мал тушаагаа.

Мяханай комбинадта абзашагдаһан гахайнуудай толгой бүриин шэгнүүрынь дунда зэргээр 96 килограммда хүрэгдөө. Тиихэдэ Хяагтын, Зэдын, Хурамхаанай районууд 102—101 килограммай гахайнуудые тушааһан байха юм.

Үнгэрһэн найман һарын туршада гүрэндэ 94,5 мянган тонно **һүн худалдагдаа** гэхэ гү, али гурбан кварталай түсэб 84 процент бэелүүлэгдээ, нёдондоной энэ үеынхиһөө 6 процентээр бага һүн тушаагдаа. Һү худалдаха юһэн һарынгаа даабариие дүүргэһэн Хойто-Байгалай районой малшад эдэ үдэрнүүдтэ һү һаамаа дээшэлүүлжэ ябана. Мүнөөдэрэй байдалаар гүрэндэ 974 тонно сагаан эдеэ эдэнэрэй тушаажа, даабарияа 108 процент бэелүүлээд байхадань, Баунтын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Яруунын, Баргажанай районууд түсэбөө ородоол 67—78 процентдэ хүргэбэ.

Гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэб 83 процент дүүргэгдээ. Бэлэдхэлэй пунктнуудһаа бүхыдөө 101.884 мянган үндэгэн тушаагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 5 процентээр үсөөн үндэгэн худалдагдаа. Загарайн районой шубуушад 1776 мянган үндэгэ тушаажа, юһэн һарынгаа даабариие 2,2 дахин үлүүлбэ.

Республикын ажахынууд гүрэндэ 17,7 мянган центнер (сэбэр утаһандань тоолоходо) **ноойон худалдажа,** жэлэй түсэб 63 процент хүрэбэ, үнгэрһэн жэлэйхиһээ 21 процентээр ехые тушаагаа. Даб дээрэ гансал Ахын район түсэбтэ даабарияа бэелүүлээд байна.

РЕСПУБЛИКЫН РАЙОНУУДАЙ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ГҮРЭНДЭ ХЭР ХУДАЛДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ 1985 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 1-нэй МӨДЭЭН (процентээр)

Районууд	мяхан	һүн	үндэгэн	ноойон (сэбэр утаһандань тоолоходо)
Загарайн	94	84	2,2дахин	60
Ивалгын	76	83	83	58
Тарбагатайн	73	81	—	31
Кабанскын	72	85	—	—
Хурамхаанай	69	89	—	77
Мухар-Шэбэрэй	66	77	—	77
Прибайкалиин	65	88	—	—
Хэжэнгын	61	69	—	62
Түнхэнэй	57	92	—	12
Хориин	56	87	63	83
Бэшүүрэй	55	85	—	52
Зэдын	50	86	70	77
Хяагтын	49	80	—	44
Яруунын	46	73	—	6
Сэлэнгын	46	89	—	76
Баргажанай	45	78	—	65
Захааминай	43	97	—	75
Хойто-Байгалай	39	108	—	—
Баунтын	26	67	—	—
Ахын	6	84	—	100,8
Республика бүхыдөө	62	84	83	63

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

ХАРАА ЗОРИЛГОНЬ ХАБАТАЙ

Ажалша коллектив бүхэмэй энэ жэлэй, мүн табан жэлэй түсэбые баатагүй дүүргэхэ, худэлмэриин эршые дээдэ шатада хүргэхэ, экономическа, социальна болон соёлой хүгжэлтэдэ шэнэ амжалгануудые түйлаха асуудалнуудта партийна бүлэгүүдэй тоосоото һунгалтын суглаануудые ехэ анхарал хандуулна. Үйлэдбэрндэ ушардаг дутагдалнуудые саг дары усадхаха, шэнэ онол арганнуудые үйлэдбэрндэ зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ партийна бүлэгүүд мүн лэ ехэ нүлөө үзүүлдэг ааб даа. Эдэ үдэркүүдтэ БАМ-ай Буряадай участогай партийна бүлэгүүдэй тоосоото һунгалтын суглаануудыг үнгэргэдэжэ байна. Коммунистнууд хэһэн худэлмэри тухайгаа элидхэжэ, тэрэниие һайжаруулха талаар һанамжа, дурадхалнуудые оруулна.

Һаяшаг тоннельнэ 16-дахи отрядай 2-дохи участогай 30 коммунистнууд сугларжа, партийна бүлэгэйнгөө тоосоото суглаа үнгэргэбэ.

— Манай 2-дохи участогай худэлмэришэд Байгалай хойто эрьедэ малтагдаһан 3-дахи, 4-дэхи тоннельнүүдэй барилга байгша ондо дүүргэжэ, түмэр замшадта ашаглалгада тушааха тон харюусалгатай даабари абаад, энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Коммунистнууд Г. П. Гудков, В. П. Губанов, Г. В. Алексеев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд бүхы нииие дахуулна. Манай 2-дохи участогай худэлмэришэд байгша оной долоон һарын туршада 2 миллион 600 мянган түхэригэй барилга хэжэ, даабарияа холо үлүүлээ,— гэжэ мэдүүлбэ.

— Байгша оной һүүл багаар Байгалай хойто эрьедэ малтагдаһан дүрбэн тоннелиин барилга дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха хэрэгтэ коммунистнууд хаба шадалаа сүм зорюулха болоно. Бидэ энэ харюусалгаяа һайн мэдэрнэбди, — гэжэ элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд А. А. Хинкус, А. Т. Моор, В. И. Ощепков болон бусад мэдүүлбэ.

Хоёрдохи участогай партийна бүлэгэй тоосоото һунгалтын суглаанда хабаадагшад байгша ондо Байгалай эрьеын тоннельнүүдэй барилгые сүм дүүргэжэ, эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушааха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди гэһэн шиидхэбэри абаба. Залуу коммунист Г. В. Алексеев партийна бүлэгые даагшаар дэбжүүлэгдэбэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.
манай корр.

Улаан-Удын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикада худэлдэг А. Климук ажалай ехэ дүршэлтэй болонхой. Тэрэ оёдолой цехэй түрүүшүүлэй нэгэн мүн. А. Климук залуу мэргэжэлтэдые һурган хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэй хабаадалсадаг, арадай депутадуудай Октябрьска районно Соведэй депутадаар һунгагданхай.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Алла Климугай худэлмэридөө дүршэхэ, ажалаа аргые олохо хэрэгтэнь бриг Абрамова гол туһаламжа үзэ Мүнөө энэ бригадын эдэ оёдолшод партиин XXVII съ лан, дээшэлүүлэгдэһэн социал дые абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Климук.
Н. ЕФИМОВ.

ЭРДЭМ-ТЕХНИКЫН ДЭБЖЭЛТЭДЭ

—ҮРГЭН ХАРГЫ

ШЭНЭ АРГЫН ШЭДИ

— Ажатын тоосооной гол ёһоиуудые бүхы эхин шатын ажалша үүрнүүдтэ, худэлмэришэн бүхэндэ хүргэхэ гэшэ ехэ удха шанартай. Энэнь хүтэлбэриилын гуримые дээдэ талаһаань нарижуулха хэмжээнүүдые ажалай худэлмэри коллективэ аргаар эмхидхэхэ, урмашуулха талаар доодо талаһаа үүсхэгдэһэн хэмжэнүүдтэй холбохо, ажалшадай эдэбхи дэшэлүүлхэ арга олохо хэм,— гэжэ партиин ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПССэй ЦК-гай Генераальна секретарь М. С. Горбачев онсолон тэмдэглэһэн байха юм.

Мүнөө «Электромашина» заводтомнай мастерске 68 участок, 60 бригада тоологдоно. Манай хэб даралта-бэлэдхэлэй участок предприятиин үйлэдбэриин гол шатануудай нэгэн болоно. Эндэмнай электродвигателиин шухала зүйлнүүд болохо статор, ротор, вентиляторай корпус бүтээгдэнэ. Мүн участогтамнай дүршэл шадабаритай болоһон 50 худэлмэришэн үрэ бүтээсэтэйгээр ажаллана. 1960—1970 онуудта заводоймнай коллективэй электродвигатель үйлэдбэрилэн гаргажа эхилхэдэ, участогаймнай үйлэдбэриин программа ехэ боложо, коллективнэ аргаар ажалаа эмхидхэхэ гурим нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэ һэн. Мүнөө участогтамнай комплексно 2 бригада эмхидхэгдэнхэй гэхэ гү, али коллективэймнай 80 процентнь болоно. Бригадна аргаар ажал эмхидхэлгэ үсөөн хүнэй хабаадалгатайгаар ехэ продукци гаргаха хэрэгтэ сэхэ нүлөөлнэ, худэлмэришэн бүхэнэй мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, хоорондоо харилсаатай мэргэжэлнүүдые шудалха хэрэгтэ аша туһа үзүүлнэ. Үргэн хэмжээнэй экономическа туршалгын эрхэ байдалда худэлжэ байһан заводой коллективэй түсэбтэ даабарияа, абаһан социалис уялгамуудаа дүүргэлтэдэ бригадна аргаар ажал эмхидхэлгын үүргэ сэгнэшэгүй. Энэ түрүү аргаар ажал эмхидхэхэдэ, мастерай худэлмэри бүри харюусалгатай болоно ха юм. Худэлмэриин эсэсэй дунгүүдээр, мүн ажалда хабаадалсаһанай коэффициентын үндэһэн дээрэ салин хүлһэн хубаарилагдана. Бригадын совет мастерай хабаадалгатайгаар коллективэй гэшүүдэй салин хүлһэнэй хүртэсын асуудал шидхэлсэдэг.

Участогайнмай ажалай эрхэ байдал хүндэшье, ореошье. Заримдаа ажалай журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ. Байгша оной июнь һарада худэлмэришэн В. В. Сагадаров хэдэн хоног ажалдаа ерээгүй. Июнь һарын худэлмэриин дүнгүүдые согсолходоо, бригадын совет В. В. Сагадаровта шанга һанууулга хэжэ, ажалда хабаадалсаһанайнь коэффициентые табигүй орхиһон байха юм. Тиигэжэ тэрэ абаха ёнотой салин хүлһэнөө 40 түхэриг гаргэгэ бшуу. Нүхэдэйнь һанууулга В. В. Сагадаровта хоёһон үгэ болоогүй. Тэрэ август һарада журам эбдэнгүй, һаала гэмгүйгөөр худэлөө. Бригадна подрядай гуримаар худэлхэдэ, ажалай журам шангадана, хүн бүхэн нинтын хэрэгэй түлөө һанаагаа зобоно, харюусалгань бүри дээшэлнэ ха юм. Юуб гэхэдэ, участогай ажалһаа хабсаралгын, механическа участогуудай худэлмэри дулдыдана. Участогай худэлмэришэд хубиин, колдективнэ социалис мүрысөөндэ хабаадана. Худэлмэришэн бүхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хубиин түсэбтэй, социалис уялгануудтай ажаллана. Василий Антонович Свиридовай хүтэлбэрилдэг бригада цехэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн мурысөөндэ түрүү һуури нэгэнтэ бэшэ эзэлһэн байха. Тэрэнэй бригада КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр болотор 1986 оной хоёр һарын даабариие сүм дүүргэхэ гэһэн үүсхэлыень заводой олонхи бригаданууд дэмжэжэ, партиин съездэдэ ажалай бэлэгүдые бэлдэжэ байна.

Мүнөө участогаймнай 11 түрүү худэлмэришэд ерэхэ арбан хоёрдохи табан жэлэй тоосоогоор ажаллана. Жэшээлбэл, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Ксения Григорьевна Гришина, Зинаида Раднаевна Раднаева, Светлана Васильевна Никонорова, Жалай Алдар Солын III шатын орденто Николай Евтеевич Ковалев гэгшэд 1986—1987 онуудай түсэбөөр худэлнэ.

Худэлмэриин газарые аттестаци хэхэ ажал участогтамнай дүүрэнтэ. Тэрэнэй ёһоор эндэмнай тодхогдоһон бүхы түхеэрэлгэнүүд хуушаржа, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэнэгүй гэжэ элирүүлэгдээ. Участогтамнай тодхогдоһон 12 прессэй гурбаминь—17, нэгэниинь —14, табаниинь 10 жэл худэлгэгдэжэ байнхай юм. Харин проектын ёһоор пресс 8—10 жэл ашаглагдажа, һэлгүүлэгдэхэ ёһотой. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада участогтамнай нэгэшье пресс һэлгүүлэгдээгүй бшуу. Тиигэжэ энэ станогууд саг үргэлжэ эбдэриэ, тэдэниие заһабарилха запас частьнууд хомордоно. Эдэ прессүүдые гол түлэб эхнэриүүд худэлгэнэ. Тэдэнэр халаанай туршада 6 тонно түмэр гараараа үргэнэ. Тиимэһээ эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха гээшэ манда эгээн шухала асуудал болоно. Энэ талаар зарим тэды худэлмэри хэгдэнэ. Рулонно электротехническэ буладые хэб даралгын зоно асарха түсхай түхеэрэлгэ зохёон байгуулагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар бидэнэй худэлмэри нилээд хүнгэдхэгдөө, үнэтэй буладай гаргаша доошолоо гэхэ гү, али 85 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаа.

Республикын, городой промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ байгша оной туршада заводой коллектив нэгэнтэ бэшэ илажа гараһан юм. Бригадна аргаар ажалаа эмхидхэһэнэй, худэлмэришэдые болон инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэдые социалис мурысөөндэ олоор хабаадуулһанай, үйлэдбэриин нөөсэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр бэдэржэ, зүбөөр хэрэглэһэнэй, түрүү технологи, шэнэ техникэ үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлэнэй, үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин шанарые нарижуулан һайжаруулһанай ашаар заводоймнай коллектив амжалта түйлана.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие, абаһан социалис уялгануудаа сүм бэелүүхэн түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн габшагайгаар худэлжэ, партиин XXVII съездые ажалай бэлэгүүдээр уттаха гээшэ—манай гол шухала зорилго мүн.

В. МЕРКУЛОВ,
«Электромашина» заводой хэб даралга-бэлэдхэлэй участогай мастер.

БҮХЫ ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭБДИ

Малаа һайн тэжээлээр хангая!

Нинтын адууһа малда элбэг ехэ, һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ талаар амжалта түйлаһанайнгаа түлөө манай совхозой коллектив нёдондо КПССэй обкомой, Буряадай АССРэй Министрнүүдэй Советэй, облсовпрофой болон ВЛКСМэй обкомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан абаһан юм.

Энээндэ улам урмашан зоригжожо, совхозой ажалшад байгша ондо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые баһал эмхитэй һайнаар ябуулха гэжэ оролдоо. Тусхайлбал, район дотороо эгээн түрүүлэн үбһэндөө жэгдэрэн ороо һэмди. Худэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө бригада, звенонууд хоорондоо эршэмтэйгээр мурысэн, түсэбтэ даабаринуудаа заатагүй дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэ. Тиигэжэ августын 26-да совхозой бүхы бригада, звенонууд үбһэ хуряажа абаха түсэбөө дүүргээд байгаа. Бүхыдөө 21.555 центнер үбһэн һүрилэгдөө. Энэ амжалтада сабшалан харууһалдаг бригада (бригадирынь Г. П. Иванов), ЛМО-гой отряд (бригадирынь Б. Ж. Дубшанов) ехэ хубита оруулаа. Жэшээнь, нүхэр Ивановой хүтэлбэрилдэг бригада үбһэ хуряажа абаха түсэбөө 110 процент дүүргэһэн байна.

Даабаринуудаа дүүргээшье һаа, бригада, звенонууд бүхы арга боломжонуудые хэрэглэн, түсэбһөө гадуур шадаал һаа ехэ үбһэ нөөсэлжэ абахые оролдожо, ажалаа үргэлжэлүүлнэ.

Энэ жэлдэ зун эртүүр сенаж дараха худэлмэриие эхилээд, бүри июль һарада олон жэлэй таримал ногооной ургасаэр 1640 тонно сенаж бэлэдхээбди. Энэ худэлмэри 8 удэр соо дүүргэгдээ юм.

Мэнэ һаяхан силос дараха түсэбнай баһал хүсөөгдөө. Б. Ц. Цыденжаповай хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригадынхидай хүсөөр таряа хуряалгын эхилхын урда тээ 4 мянга шахуу тонно силос дарагдаа һэн. Мүнөө бригадын зарим техникын таряа хуряалгадаа ороод байхадашье, түсэбһөө гадуур силос дараха худэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр.

Дүршэлтэй бэрхэ механизатор Р. Д. Дашиевай даадаг АВМ түхэлэй агрегадай коллектив эрхимээр худэлнэ. Эдэнэр ажалаа ходо хоёр халаанда эмхидхэжэ, мүнөө 310 тонно витаминтай ногоон гурил татаад, түсэбөө баһал дүүргэбэ. Саашадаа иимэ тэжээл даабариһаа гадуур үшөө ехэ бэлэдхэгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдэ совхозой ажалшадай оролдосото ажалаар түйлагдаһан хамтымнай амжалта болоно. Бүхы үбһэ тэжээлээ нарин тоо бүридхэлдэ абажа, һайнаар хадагалжа, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ тэрэнээ зүбөөр шанаржуулан, малдаа эдюулхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ байнабди.

В. ШИРИБОН,
Хэжэнгын районой Могсохоной совхозой партбюрогой секретарь.

ГЕКТАРАЙ 60 ЦЕНТНЕР АБТАА

Ноёхоной суута луговодуудай нэгэн Долгор-Еши Цырендашиевич Бадмаев энэ жэлдэ даажа абаһан сабшалан дээрэнээ элбэг ехэ үбһэ абаа.

Тэрэнэй уһалһан Хабтаан гэжэ газартахи сабшалаһнаа гектарай 55—60 центнер үбһэн гараа юм. Эндэхи ногоое сабшаһан, хуряһан звено мүнөө 5200 центнер үбһэ һүрилөөд байна гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1,6 дахин ехэ үбһэ хуряагаа. Мүнөө тэндэ һүүлшын гектарнуудай үбһэн абтажа байнхай.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо һая нашадаашье үбһэ ногооной иимэ үндэр баян ургаса абтаагүй һэн.

Д. БАДМАЖАПОВ.

Сэлэнгын район.

ДААБАРИНЬ ҮЛҮҮЛЭГДЭНЭ

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ дэшэлэнэй нүүлэгэр

Үбһэндэ ороһон түрүүшын удэрһөө хойшо Г. Б. Будаевай хүтэлбэрилдэг звено эрхимээр худэлжэ байна. Жэшээлхэдэ эндэхид даажа абаһан 142 гектар сабшалан дээрэнээ 1500 центнер үбһэ хуряаха даабаритай аад, мүнөө тэндэ 2300 центнер үбһэ сомобо. Ондоогоор хэлэбэл, гектар бүриһөө дунда эрэгэр 16,2 центнер үбһэ абаа.

Гармажап Бадмацыренович Будаев шадамар бэрхэ, хүн зонойнгоо ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шададаг, өөрөө гаршагай ажалай жэшээ харуулжа ябадаг хүн юм.

Ажалаа гол түлэб морёор, заримыень онһоон техникын хүсөөр бүтээдэг энэ звеногой хүндэлэлдэ һаяшаг Хяагтын районой «Дружба» колхозой түбтэ Ажалай алдар солын туг үргэгдөө.

А. МОЛОНОВ.

* * *

Нинтын адууһа малда тэжээд бэлэдхэлгын халуун ажалай үедэ 37-дохи СПТУ-гай коллектив Хорийн совхоздо туһаламжа үзүүлдэг юм. Эндэхи багша Михаил Лыгденович Цыреновэй хүтэлбэрилһэн звено Ара-Булаг гэжэ газарта 800 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэбэ. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 150 центнерээр ехэ болоно.

Ажахын Аалаанай отделениде Надежда Бадмаевагай толгойлһон тэжээл бэлэдхэгшэдэй звено мүн лэ һайнаар ажаллана. Энэ коллектив түсэбэй ёһоор 1400 центнер үбһэ хуряажа абаха һаа, тэрэнээ 60 процентээр үлүүлбэ.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ХЭЗЭЭ ХҮДЭЛХЭ АГРЕГАТ БЭ?

Кабанскын районой Байгалай ОПХ-да 1250 тонно ногооной гурил бэлэдхэгдэхэ ёнотой юм. АВМ-1,5 түхэлэй агрегат Боргойдо, АВМ-0,65 түхэлэй агрегадууд Закалтус, Елань гэжэ газарта худэлнэ. Боргойдо 550 тонно ногооной гурил, бэшэ агрегадуудынь хамта дээрээ 700 тонно энэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй. Гэбэшье хоёр һараһаа үлүү сагта худэлгэгдэһэн түс агрегадууд ороидоол 700-гаад тонно тэжээл бэлэдхэнхэй. Планганга Закалтуста, Еланьда тодхогдоһон агрегадууд муугаар худэлнэ. Ушар юуб гэбэл, эндэхи техникэ ходо эбдэрнэ.

Һаяхан Закалтусаар ябахадамнай, хүсэтэ агрегат үглоонэй 10 часай үеэр лэ худэлгэгдэжэ эхилээ.

— Һүниндөө худэлһэн нүхэднай эндэ асарагдаһан ногоое гурил болгожо гаргаа. Үглөөнэй ногоон асарагдаагүй,— гэжэ агрегадай машинист М. В. Поляков хөөрэнэ. —Манда ногоо Боргойһоо эөдэг юм. Тэндэнээ ашаатай машина наашаа гараа гэнэ, теэд хоёр час үнгэрбэ, мүнөө болотор үгыл даа. Нигээд лэ сагнай ононо бшуу. Эндэ саг болзортонь бэлэдхэһэн гурилыень тушаажа абадаггүй дээрэһээнь АВМ-дэ худэлэгшэд моральна болон материальна талаар урмашуулгданагүй. Отделение эрхилэгшэ И. А. Карпов энэ шэмэ ехэтэй тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй.

Еланьда тодхогдоһон агрегат ороидоол 49 тонно ногооной гурил гаргаа. Тус агрегадые «Бурятсельхозмонтажкомплект» нэгэдэлэн ПМК-гай худэлмэришэд июль һарада ашаглалгада үгэхөөр бэлэн болгоо юм. Эдэнэр ОПХ-гай барилгашадай АВМ-эй агрегадые тодхохо талмайе бетоноор шудахыень хөөр һарын туршада хүлеэһэн байна.

Витаминтай ногооной гурил нөөсэлхэ даабарияа саг болзортонь дүүргэхын түлөө Байгалай ОПХ-гай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй анхаралаа хандуулдагүйнь харатай. Хэзээ худэлгэгдэхэ агрегат бэ?

С. ЧАЙКИН,
худөө бэшэгшэ.

«КОЛХОЗОЙ АКАДЕМИ» ТУҺАЛНА

Энэ жэлэй болон бүхы табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тухай хойшолуулашагүй шухала асуудалнууд, тэрэшэлэн КПСС-эй XXVII съездын урда тээ манай обществын урдахи үлэмжэ шухала экономическа ба социальна зорилгонуудые шидхэхэ арга замууд промышленна нэгэдэлнүүдэй ба предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, үйлэдбэриин бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй болон эрдэмтэдтэй КПСС-эй ЦК-да үнгэргэгдэһэн үүлзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Энэ үүлзалгада хабаадагшадай дундаһаа Ставропольска хизаарай «Казьминский» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Александр Алексеевич Шумский эндэ үгэ хэлэһэн байна.

Энэ колхоздо ошожо ерэһэн АПН-эй корреспондент тэндэхи ажал хэрэгүүд тухай хөөрэнэ.

— Энэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбэй ёһоор манай ажахы 27.600 тонно ороһо гүрэндэ худалдаха ёһотой байгаа.— гээд Александр Шумский хөөрэнэ.—Тиигээд бидэ 48 мянган тонно ороһо элеваторта тушаахадаа, энэ хараалагдаһан тоое хоёр дахин шахуугаар үлүүлэн дүүргээбди. Һу худалдаха даабарияа гурба мянган тонноор, мяха тушаалгые 180 тонноор үлүүлэн дүүргэбэбди. Үйлэдбэрилгын хэмжээнэй ургалтые удаадахи баримтануудаар тайлбарилжа болоно. Хэрбээ арбадахи табан жэлдэ колхознай жэлдээ дунда эрэгээр 6,5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилдэг байгаа һаа, тэрэнээ энэ табан жэлдэ 12 миллион түхэригтэ хүргэ. Энэ үе соо эдлүүриин газарай гектар бүриин ашаха харюуласань 533 түхэригтөө 984 түхэригтэ хүргэгдэһэн байна.

Тон түрүүн эрдэмтэдтэй холбоо барисаатайгаар ажалладаг байһанай ашаар колхозой ажахы иимэ түргөөр дэбжэнэ гээшэ. Александр Шумскийе колхозой түрүүлэгшээр һунгаһан сагһаа хойшо эрдэмтэд ходо иишэ ерэдэг болонхой. Урдань Ставропольска худөө ажахын институт дүүргэһэн энэ нүхэрнай ажахыгаа яажа зүбөөр эрхилхэ тухай эрдэмтэдэй зүгһөө зүбшэл заабари абажа байхын тула энэ дээдэ һүргуулиин хүтэлбэрилгэтэй хэлсээ хэһэн байна. Түрүүлэгшын гүйлтые эрдэмтэд дуратайгаар дэмжээд, экономическа эрдэмэй доктор Виктор Эм гэгшэ түрүүтэйгээр нэгэ «бригада» байгуулба.

— Агрономууд, зоотехнигүүд, газар эсэхэмжэлэгшэд манай бригадада хамжанхэй,— гэжэ эрдэмтэн хөөрэнэ. — Заримдаа колхозонь ошодогбди. Шэнэ гуримаёр газараа элдүүрилдэг болоходонь колхозой мэргэжэлтэдтэ туһалжа, тэндэ удаахан саг соо байгдагша бэлэй.

Һая болотор «Казьминский» колхозой полинууд эрэзн марянаар харагдадег һэн. Туд бүридөө 50—80 гектар талмайтай 54 ондоо полинууд дээрэ хүсэтэ техникээ ашаглтайгаар хэрэглэхын аргагүй байба. Машинанууд нэгэ полиноо нүгөөдэ хүрэтэр нүүлгэгдэжэ сагаа барадаг һэн.

Эрдэмтэдэй зүбшэл үгэһэнэй ёһоор олон арбаад жэжэ полинуудые туд бүридөө 900 гектар талмайтай юнэн томо полинууд болгобо. Тэрэнэйнь аша үрэ саг дары харагдаба: урдань техникэ дуталдадаг байһан һаа, гэнтэ үлүү гарадаг болобо бшуу. «Үлүү» тракторнууд, комбайнууд бии болобо.

Эрдэмтэдэй үгэһэн зүбшэлэй ёһоор бригадануудай орондо мэргэжүүлэгдэһэн табан цех байгуулагдажа, туд бүридөө өөһэдынгөө ажал хэдэг болобо. Жэшээнь, полинууд болон плантацинууд — таряан ажалай цех, фермэнүүд, мүн тэжээл бэлэдхэлгэ — мал ажалай цех болгогдобо. Механизацилгын цех колхозойнгоо машина техникые үлэмжэ зохистойгоор хубаарилдаг, барилгын цех түргөөр, шанартайгаар барилга хэдэг, транспортна цех ашаа тээбэри зөөдэг болобо.

— Худөө ажахын үйлэдбэриче шэнэ гуримаар эмхидхэлгын булюу һайн байһаниинь хараатай болобо. Тиин мүнөөдэрэй байдалаар манай хизаарай колхоз, совхозуудай гурбанай хоёр хубинь үйлэдбэриеэ һалбари һалбаряарнь хүтэлбэрилнэ, томодхомол сэвооборудуудые эрхилнэ,— гээд КПСС-эй Ставропольска крайкомой нэгэдэхи секретарь Всеволод Мураховский хөөрэнэ.

Колхознигуудта шэнэ гуримаар салингынь түлэдэг болоһон ушар хэрэг жалдань туһа болоо. Иимэ шэнэ гурим колхозой жиирэй гэшүүдһээ эхилээд правленийн түрүүлэгшэ хүрэтэр бүгэдэндэ хамаатай юм. Эсэсэйнь үрэ дүнгөөр ажалай салин хүлһэ тодорхойлхо гээшэ тэрэнэй эшэ үнэдэһэн болоно үгэнэ. Тиин энэ арга хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл олгоһон байна. Колхозодохи ажалай бүтээсэ һүүлшын жэлнүүдтэ 2,5 дахин шахуугаар урганхай. Үйлэдбэрилгын ашаяа хэрюуласа 70 процентдэ хүргэгдөө. Колхознигуудай хэһэн ажалай салин хүлһэн хоёр дахин шахуугаар дээшэлээ. Москвагай худөө ажахын Тимирязевай нэрэмжэтэ академийн эрдэмтэд ажахые эрхилхэ талаар энэ гурим зохеоходо туһалһан байна.

Эрдэмтэдтэй холбоо барисаатайгаар эндэ ажаллажа ургэлжэлһөөр ёһоо. Ставропольска худөө ажахын институтай худэлмэрилэгшэдэй энэ ажахыда байгуулһан «бригадые» «Наукануудай колхозой академи» гээд нэрлэдэг юм. Тиин мүнөө Александр Шумский саашадань ямар арга замаар ажахыгаа хүгжөөхэ тушаа тэрэнтээ хамта бодомжолно.

— Мүнөө үедэ «Казьминский» колхозой таригдадаг газарай гектар бүхэниинь ажахыдаа мянгаад түхэригэй олзо оруулна,—гээд «бригадын» үнинэй хүтэлбэрилэгшэ экономическа эрдэмэй доктор Виктор Эм хөөрэнэ. — Саашадаа эдэ гектарнуудһаа туд бүриһөөнь мянга табан зуун түхэригһөө доошо бэшэ олзо оруулагдаха ёһотой. Энэ — лаб бүтэмөөр хэрэг. Удангүй бидэнэр колхозой правленидэ ошожо, тодорхой дурадхал оруулхабди.

Ростислав КВЯТКОВСКИЙ.

ХОЁР ҮДЭРӨӨР УРИДШАЛБА

Бэшүүрэй совхозой Түбэй һу һаалиин фермын коллектив гансашье ажахы соёгоо бэшэ, мүн район соёгоошье ходоодоол түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Энэ хадаа тус коллективай жэлһээ жэлдэ нэгэ жэгдээр худэлжэ, һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа ябадагые гэршэлнэ ха юм.

КПСС-эй XXVII съездэ зорюулжа, һу һааха энэ табан жэлэйнгээ даабари сентябриин нэгэндэ дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо фермын коллектив хоёр удэрөөр урид бэелүүлэбэ. Иигэжэ эндэхид бүхыдөө 19565 центнер һу һаагаа бшуу. Харин гүрэндэ һу худалдаха түсэбөө коллектив бүри апрель һарада дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Энэ һу һаалиин фермые коммунист, республикын габьяата зоотехник Анна Григорьевна Сахарова ударидадаг юм.

Коллективэй урагшатай ажалда бэрхэ һаалишад О. В. Саможапова, Н. Н. Телешева, С. Б. Базарова гэгшэд сохэхэн хубитаяа оруулаа. Һүүлшынь хоёр одоошье үнинэй һаалишад юм. Баян дүй дүршэлөө залуушуулда хубаалдажа, тэдэндэ зүбшэл заабари ходол үгэжэ ябадаг зон.

Энэ ажжалтааринь һаалишадые совхозой хүтэлбэрилэгшэд амаршалжа, бүри һайн үрэ дүнгүүдые түйлахыень хүсэбэ. Совхоз гүрэндэ һу худалдаха арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүүргэнхэй юм.

Л. ЛУГОВСКОЙ,
«Бичурский хлебороб» газетын худэлмэрилэгшэ.

ТҮСЭБТЭ ТА... АША ТУ...

МОСКВА. Не... ха Холмогоры... гол сорго хоо... амжалтатайгаар ... Мэргэжэлтэ... урда тээ энэ с... баригшад харю... дэлмэри хэжэ э... хоолойн һүүлш... метр ута участ... дүүргэгдэжэ эхи... дахэн сагай үн... сорго хоолой... түбэй районуудт... дог болохо. Эн... руулгын преф... промышленна т... ханганлые һайн... олгохо.

ХАРИЛСАА АША...

ЛЕНИНГРАД. ... томо Саяно-Шуш... роэлектростанци... дые бүтээжэ. ... нэгэдэлэй коллек... ган киловатт ... дахи генератор... дые Енисей һа... Арбан жэлэй... станциин барилг... даг Ленинградай... тинууд болон ... нуудай коллекти... рилгые техник... хэмжэгэндэ бод... зохёохы хари... тухай хэлсээ ... Проектые нари... руулжа, алм... зөөреэр ГЭС-эй ... ер агрегат б... бирь эльгээгдэ... — Енисей дэ... рилгын эхилһэн... үнгэрһэн хой... саа холбооной ... халагламаар ... СССР-эй Наука... миин Ленинград... бэй президиум... шэ академик И... лэнэ. — Эрдэм... техникын һүүлш... нуудые нэбтэр... гашадай коллек... ороһоноо дабаг... Саяно-Шушенск... рилга үндэһэ б... унжагайраа гэ... кын хүгжэлтэ ... дадхаха ... КПСС-эй ЦК-да... лөөн дээрэ тэм... Бусад томо об... рилгада иимэ ... бооной дуй ду... лэхэ хэрэгтэй.

Элдэб ... болон албан ... предприятинууд... нуудэй иимэ ... боон болбол ... хүгжэлтэ дэб... хүтэлбэрилгын ... болоно. Ни... ционно совет ... хабаадагшадай ... сэбүүдые зохёо... байгаа. Жэшэ... сила» нэгэдэ... үйлэдбэриинхе... тусгаар хубили... ёһоор ГЭС-эй ... гадые бүтээжэ. ... нуудаарнь эли...

ХОНИН АЖАЛ... ДЭЭШЭЛҮҮ...

КРАСНОЯРСК. ... лые эмхидхэхэ ... ноярска хизаар... дурадхаһан ш... Сибириин эрхэ... нин ажалай а... шэлүүлхэ арга ... лэйшье, зунай... та бэлшээрин... хэ гэжэ хараа... Бэлшээриин ... рёолоод, хо... эдэлүүлдэг. ... эсэс тээшэ по... рапстай хол... Хүйтэнэй эхи... баал болгон ... нэгэ газарһаа ... абаашагдадаг ... тодхожо, тус... гектар талмай... болгон полин... Хүйтэндэ хүрэ... лынь хонидто... хүрэдэг байна.

ТА БОЛОМЖОНУУДАА ЙСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

СССР-эй арадай ...дэй эмхидхэ... районой колхоз, сов... цинууд ба эм... арадай хинал... дүүдэй хүдэл... байна.

...радай хиналтын ...ЦК-гай зааа... «СССР-эй ара... хуулийн» Хуулитай ...шалгалта үн... абаһан тог... дүүргэлтын хой... өлгүүлнэ гэжэ ...нэ. Тэдэнэр ...өрилгын ба ...алнуудые гүч... даг болоһон, ...дүнгүүдээр аб... дүүлганнуудайнь ...нэн байна.

...радай хиналтын ...д холын ха... ёноор бүхы ...лна. Зарим... ...талай түсэб ...гол түлэб квар... ...гтэнь бригад... 3—4 шалгалта ...ламжа үзүүлэ... ...адын эдэбхит... XXVII съезд... ...нэн социалис...

А. Климук.
Н. ЕФИМОВЭЙ

...хэ, ажалайн... ...гтэнь бриг... ...ламжа үзүүл... ...адын эдэбхит... XXVII съезд... ...нэн социалис...

А. Климук.
Н. ЕФИМОВЭЙ

...ЭБТЭ ТАБАН...
АША ТУНАД...

...СКВА. Нефть...
Холмогоры—Кл...
...сорго хоолой...
...лтатайгаар ту...
...эжэлтэ һай...
...тээ энэ сор...
...шаар хүчэ...
...эрэ хэжэ захи...
...ойн һүүлшын,
...ута участок
...гэдэжэ эхилэ...
...сагай үнэгт...
...хоолойгоо...
...районуудта...
...болохо. Энэ...
...тын предпр...
...ышленна томо...
...лгые һайжар...
...ко.

...ИЛСАА ХОЛ...
АШАГ ҮҮ...

...НИНГРАД. О...
Саяно-Шушен...
...ектростанцин...
...бүтээжэ, «Э...
...элэй коллекти...
...киловатт хуч...
генераторай...
Енисей һаяхе...
...бан жэлэй о...
...диин барилгад...
Ленинградай...
...уд болон эм...
...ый коллективуу...
...ые техническ...
...ээндэ бодхоо...
...охы харилсэ...
...хэлсээ бат...
...ктые нарижуу...
...жа, алмагда...
...ерэ ГЭС-эй һүү...
...агрегат бүтээ...
...эльгээгдэ...
Енисей дээрэ...
...ын эхилһээр о...
...һэн хойно...
...холбооной му...
...гламаар
...Р-эй Науканууд...
Ленинградай...
президиумэй...
академик И. ...
— Эрдэм ухаа...
...икын һүүлшын...
...ые нэбтэрүүл...
...дай коллектив...
...оной дабажа...
...о-Шушенска...
...а үндэһэ бар...
...агайраа гэдэ...
...аха асуу...
...С.-эй ЦК-да бо...
...дээрэ тэмдэ...
...д томо объект...
...ада иимэ хар...
...ной дүй дүрш...
...хэрэгтэй.

...лдэб минис...
...он албан э...
...приятинууд...
...дэй иимэ хар...
...н болбол эрд...
...хэлтэ дэбхэт...
...лбэрилгын шэ...
...оно. Ниитын...
...нчо совет ел...
...адагшадай уг...
...үдые зохёон...
...гаа. Жэшээнь...
...эдбэриингөө...
...аар хубилгаж...
...хабсаргаха...
...ор ГЭС-эй һүү...
...ые бүтээжэ,...
...даарнь эльгэ...

...НИН АЖАЛАЙ...
...ДЭЭШЭЛҮҮЛЭ...
...РАСНОЯРСК. ...
...эмхидхэхэ та...
...рска хизаарай...
...адхаһан шэнэ...
...ириин эрхэ б...
...ажалай шаг...
...үүлхэ арга о...
...шье, зунайшье...
...бэлшээринүүд...
...гэжэ хараалга...
...элшээриин г...
...олоод, хонидо...
...элүүлдэг. Хэ...
...с тээшэ поли...
...стай холижо...
...тэнэй эхилхэд...
...л болгон сабш...
...э газарһаа н...
...ашагдадаг ...
...хожо, тус ту...
...тар талмайта...
...гон полие...
...тэндэ үүрэ...
...нь хонидто з...
...эдэг байна.

ХУБИТАНЬ БАГА БЭШЭ

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын гол шухала кампанинуудай нэгэн болохо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хаһашье дүүрэхэ тэшээ болобо. Ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй урда табигдаа.

Захааминай районой Ёнгорбойн совхозойхид энэ жилдэ һайн шанартай, охэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаа. Үбһэ бэлэдхэлгын урдахана тэдэнэр район соогоо үүсхэл гаргажа, районойнгоо бүхы ажалшадые үбһэ хуряалгада һайнаар ажаллахыень уряалһан юм. Тиигэжэ тэдэнэй хэлэһэн үгэдөө хүрэһэндэнь омогорхон баясахаар.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдые, мүн ажал хэхээр бүхы хүн зониие элсүүлхэ талаар арадай депутадуудай Юрөөгэй сомоной, Каменскын поселково Советүүдэй гаргаһан үүсхэлые манайшье сомоной Советэй харьяата газарай ажалшад халуунаар дэмжэгэн байна. Хүдөө нютагта ажаһуудаг хүн бүхэндэ хабаатай энэ хүдэлмэридэ Ёнгорбой, Шара-Азарга тосхонуудай бүхы ажалшадай, пенсионернүүдэй, һурагшадай, студентнэрэй хабаадалсажа, ороной Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ ооһэдынгөө багаханшье һаа хубитые оруулалсаһаниинь тон һайн гэшэ.

Ёнгорбойн найман жэлэй, Шара-Азаргын дунда һургуулинуудай һурагшад, соёлой, медицинын, хүүгэдэй саадай хүдэлмэрилэгшэд туд тудтань даалгагдаһан дааварынуудаа бүлтадаа үлүүлэн дүүргэжэ, һайн шанартай, охэ үбһэ соможо, совхоздоо тушаагаа. Шара-Азарга тосхонһоо халоо бэшэхэнэ оршодог. Хабаруу гэжэ газарай 6 гектар талмайда тэдэнэр ажалажа, түсэбһөө гадуур 20 центнер үбһэ бэлэдхээ. Нютагай фельдшер Роза Дашиева, сомоной Советэй гүйсэдкомой секретарь Дора Ламаева, совхозой хүдэлмэришэд Мария Цыденова, Светлана Данзанова болон бусад энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Совхозой механизаторнууд коммунистнууд, арадай депутадууд түрүүтэй тэжээл бэлэдхэлгэдэ шармайн ороо. Ниитын эдэбхитэд, тэдэнэй тоодо арадай хинагшадшье энэ шухала хүдэлмэридэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулһан байна. Совхозой һүүлшын фермэ дээрэ байгуулагдаһан арадай хиналтын, постые коммунист, фермые даагша Иван Абидуевич Лыгденов хүтэлбэрилдэг. Энэ нүхэрнай гансашье һүүлшын һаалияа хараад һуудаггүй, мүн фермэдэ дүтэ оршодог үбһэшэдэй звенонуудай ажал хүдэлмэреэр һонирходог юм.

Үбһэшэдэй бэшэ звенонуудта эмхидхэгдэнэн арадай хиналтын саг зуурын постнуудые Г. Л. Батуев, М. Б. Доржиев, Н. Ц-Д. Норбоев, В. Д. Доржиев, П. Б. Бальжанов гэгшэд шадамар бэрхээр хүтэлбэрилжэ, хүн зоной дунда оилгууламжын хүдэлмэри үнгэргэхынгөө хажуугаар хэрэгтэй. сагтань хиналта, шалгалташье хэжэ үрдидэг байгаа.

Совхозой эдэбхитэй хинагшадай тоодо адуушан Ц. Д. Гонгоров, малшан Ч-Н. С. Балданов гэгшэд оролсодог юм. Ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ, адуу малаа олошоруулан үдхэхэ хэрэгтэ арадай хинагшадай оруулһан хубита тон ехэ. Жэлэй ямаршье сагта хинагшадай хэхэ ажал, шиидхэхэ асуудалнууд бии болоод лэ байдаг. Гэбэшье, хинагшад бэрхэшээлнүүдһээ нэгэтэшье сухаридаггүй, урагшаал дабшадаг зон юм. Энэшье жэлэй үбһэ бэлэдхэлгэдэ арадай хинагшадай оруулһан хубитань бага бэшэ.

А. НОРБОЕВ,
Захааминай районой Ёнгорбойн совхозой арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ.

ОЛОНОЙ НЮДЭН ХУРСА

Арадай хиналтын хуудаһан

БУЛТАДАА, НЭГЭ ХҮН МӨТЭЭР

Баргажанай районой ажахынууд үбһэ хуряалгын эхилхын урда тээ хүдөө ажахын халуун кампанида эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр орохо, ерэхэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ үбһэ тэжээлэй баян ургаса бэлэдхэхэ тухай социалис уялгануудые абаһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр КПСС-эй XXVII съездые үгтуулан эрхимээр ажаллажа, элбэг, охэ үбһэ тэжээлэй нөөсэ бэлэдхэхэ зорилго табиһан байна. «Зунай нэгэ удэр үбэлые тэжээдэг» гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэгэй ёһоор, үбһэнэй халуун хаһын үедэ һайнаар ажаллажа, эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэжэ шадаал һаа, ниитын адууһа малай үбэлжэлгэ һайн үнгэрхэ гэгшэ.

Районой арадай хиналтын комитедэй гэшүүдшье үбһэ бэлэдхэлгын үедэ сүлөө, забгүйөөр ажаллаа. Ажахынуудай арадай хиналтын гол бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр, хинагшад холын гүүртэ отарануудаар, үбһэшэдэй звенонуудаар ябажа, ажал хүдэлмэриинь ябасаар һонирхоһон, туһатай зүбшэл, заабариие үгэлсэһэн байха юм. Үбһэшэдэй звенонууд дээрэ эмхидхэгдэһэн арадай хиналтын постнууд муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа гэжэ тэмдэглэхээр. Үбһэнэй шанар, үбһэшэдэй ажал хүдэлмэри хинагшадай хурса хараса доро саг үргэлжэ шалгагдажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудынь тэрэ дороо усадхагдадаг юм. Арадай хинагшадай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта үбһэшэдэй звенонуудаар ябажа үнгэргэһэн шалгалтануудтэй тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлөө.

Арадай хиналтын эдэбхитэй гэшүүдэй нэгэн болохо Николай Ефимович Городецкий Бодоной совхозой арадай хиналтын гол бүлэгые олон жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй даадаг бүлэгэй гэшүүд район соогоо түрүүлэн гэхээр үбһэ бэлэдхэлгын асуудалда анхаржа эхилээ һэн. Тиигэжэ Бодоной совхозойхид даалгагдаһан түсэбтэ даабарияа саг соонь бэелүүлжэ шадаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хинагшад —Б-М. Ц. Гармаев, З. Ц. Сундуева, Д. Н. Очирова гэгшэдые үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын асуудал мүн лэ охэор һонирхуулаа.

Арадай хинагшадай коммунистнуудтай, арадай депутадуудтай хамта эдэбхитэйгээр ажаллаһанай ашаар район соомнай үбһэ хуряалга эмхитэй, һайнаар үнгэргэдэжэ байна. «Олоной хүсэн ехэ» гэдэгэй ёһоор, олоной оролдолго, эдэбхи, үүсхэл хаанашье охэ, хүсэтэйшье. Тэжээл бэлэдхэлгын хаһада ниитын эдэбхитэдтэй хамта арадай хинагшад һайн дүнгүүдые туйлажа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

С. ПОХОДИЕВ.

«Хараалагдаһан түсэбтэ даабарияа заатагүй үлүүлэн дүүргэхэ» гэһэн үрэатайгаар Бэшүүрэй районой Бодонгуудай совхозой С. Б. Жамбалтаровай даадаг оньһожоруулагдамал звеногойхид үбһэ бэлэдхэлгэдээ ороо һэн. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө эзэн байһанаа гэршэлэн, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Звеногой гэшүүдэй иимэ үндэр амжалта туйлаха хэрэгтэ механизатор, коммунист, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн Гармажап Мижитович Бадмаевай оруулһан хубита ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. М. Бадмаев.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Евгения Михайловна Швецова Улаан-Удэ хотын Ербановай үилсэдэ оршодог хүн зоной ажаһуудапай хэрэглэмжэ хангалгын байшанда часуудые заһадаг мастераар 7-дохи жэлээ ажалпана.

Ажал хүдэлмэридөө, ниитын хэрэгтэшье адли тэгшэ харюусалгатайгаар хандадаг, эдэбхитэйгээр хабаададаг энэ эхэнэр хамта ажалладаг хани нүхэдэйнгоо дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Арадай депутадаар, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүнээр Евгения Михайловна нэгэтэ бэшэ һунагдаа. Тэрэ мүнөө арадай хиналтын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана, залуу үетэндэ дүй дүршэлөө дамжуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. М. Швецова.

А. ЧЕПАКИНАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДТЭ

ДУТАГДАЛНУУДАА УСАДХАХА

Хүүгэдэй саад болон һүргуулинуудые барижа, ашаглалгада оруулха талаар даабарияа «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй ямараар бэелүүлжэ байһан тухай асуудал республикын арадай хиналтын комитет эзлжээтэ заседани дээрээ хаража үзэбэ.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд — Ю. М. Молчанов, С. Д. Лхасаранов гэгшэд хүүгэдэй саад болон һүргуулинуудые барижа ашаглалгада тушааха талаар абаһан түсэбөө дүүргэхэ, барилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, үилэдбэри хүгжөөлгые саашадань хурдадхаха гухай, мүн хүдэлмэришэдэй дунда ажалай, технологическа журам сахиха асуудалнуудта анхаралаа һуулаар хандуулна. Даалгагдаһан тушаалдаа тэдэнэй хайша хэрэгээр хандадагһаа боложо, хүүгэдэй саад, һүргуулинуудые бариха талаар энэ табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүйнь гээшэ. Байгша оной хахад жэлдэ баригдаха ёһотой объектнүүдэй түсэб ороидоол 52 болон 67 процент бэелүүлэгдээ.

Барилгын объектнүүдэй муу шанартайгаар баригдаха ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэнэ. Гансал үнгэрһэн ба байгша онуудай туршада шанар муутайгаар хэгдэһэн хүдэлмэридэ 15,1 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

Гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандаха, материальна үнэ сэнтэй хэрэгсэлнүүдэй муугаар хадагалагдаха, шанараа алдаха ушарнууд эндэ үзэгдэнэ. Энэ таалаар тоолохо болоо һаа, элдэб яла түлэлгэдэ 381,3 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаһан байна. Гансал үнгэрһэн жэлэй туршада үилэдбэридэ хабаатай бэшэ гаргашын хэмжээн 488 мянган түхэриг хүрөө. Һүүлэй жэл хахадай туршада ажалшадай салин хүлһэндэ, шагналнуудта 23,2 мянган түхэриг үлүү түлэгдөө.

Энэ нэгэдэлэй бүридэлдэ ородог Улаан-Удын ажахынуудыг оорондын нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын хүдэлмэришэдэй хүсөөр һуралсалай «Байкал» ажахыда баригдаһан хүүгэдэй саад горитой дутагдалнуудтайгаар тушаагдаһан байна. Эдэ дутагдалнуудынь үнгэрһэн 7 һарын туршадашье үшөө усадхагдаагүй байһаар.

Сэлэнгын ажахынууд хоорондын нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын шанар муутай хүдэлмэриие гэршэлһэн һүргуулли Набережный һууринда үни удаан саг соо бодхогдожо байна.

Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозодо баригдажа байһан хүүгэдэй саадай шанар муу гэжэ тэмдэглэхэр.

Загарайн районой Тайлсын совхозой хүүгэдэй саадай барилга мүн лэ ехэ дутагдалтай.

Үилэдбэриин ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар үзэгдэнэн дутуу дунданууудайнгаар, гүрэнэй түсэбые бэелүүлхэ талаар тушаалта нюурнуудтаа дүүрэн эрилтэ табидагүй байһанайнгаа, барилгын шанарта бага анхарал хандуулһанайнгаа, даалгагдаһан уялгадаа харюусалга багатайгаар хандадаг байһанайнгаа түлөө «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд хэһээгдээ.

ДУТУУ ДУНДАНУУД ОЛОН

Гүрэнэй социалис зөөриие хамгаалха, тэрээндэ гамтаигаар хандаха тухай парти болон правительствын гаргаһан шиидхэбринүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай шалгалта Улаан-Удын судна бүтээлгын заводто һаяхан үнгэргэгдэһэн байна. «Түүхэй эдэй, түлишын-энергетическэ болон бусад нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, тэдээндэ гамтайгаар хандаха хүдэлмэриие шангадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолые энэ заводой хүтэлбэрилэгшэд гүйсэдөөр бэелүүлнэгүй гэжэ шалгалтада хабаадагшад тэмдэглээ.

Заводой хүтэлбэрилэгшэдэй гүрэнэй эд зөөридэ эзэн бусаар хандадаг ушарһаа боложо, материальна үнэ сэнтэй эд зөөри муугаар хадагалагдана. Барилгын элдэб материалнууд, хэрэгсэлнүүд, фанерэ, модон хабтагайнууд, шэрэ болон бусадшье үнэтэй сэнтэй, хоморой зүйлнүүд хушалтагүй талмайнууд дээрэ хура, бороодо норожо, һалхинда үлеэлгэжэ хэбтэнэ. Эдэ материалнуудай иигэжэ жэбэржэ, хатажа, хухаржа хэбтэһэн ушар заводой хүтэлбэрилэгшэдэй, олон мянган хүдэлмэришэдэй хэнэйньшье һанаае зобоодоггүйдэнь гайхахаар.

Заводой хүдэлмэришэдтэ үгтэхэ ажалай түсхай хубсаһан мүн лэ муугаар хадагалагдана. Тус заводой хүдэлмэришэдэй ажалда тон шухала хэрэгтэй болохо резиновэ хэрэгсэлнүүдэй хадагалагдадаг склад заһабарилагдахаар болошонхой. Тэрэнэй хананууудай забһараар элһэн, шорой, бороогой дуһалнуудшье нэбтэрэн ородог байна. Тиигэжэ эдэ хэрэгсэлнүүд сагһаа урид шанараа алдажа, хэрэглэмжэһээ гарана.

7169 түхэриг мүнгэнэй сэнтэй 67 тонно элдэб материалнууд, хүүгэдэй матрац хэхээр хараалагдаһан 7950 түхэригэй 7,5 тонно ост хайша хэрэгээр хадагалагдаһан ушарһаа өөрынгөө шанар шэнжые алдажа, арадай ажахын хэрэглэмжэдэ орохо аргагүй болоо.

Барилгын тон шухала хэрэгсэл болохо цемент һайнаар хадагалха талаар эндэ баһал дутагдалнууд бии. 30 тонно цементын хэбтэһэн модон сарайн хушалта дуһаалдаг болоһоор үнинэй. Тэрэнэй хушалтыень шэнэлхэ гү, али цемент ондоо тээ зөөхэ талаар зохихо хэмжээн абтаагүй байһаар.

Заводой директор А. В. Юхлин, хангалгын таһагай начальник С. Д. Хохряков, ахамад бухгалтер С. П. Дымшанов гэгшэд дутуу дунданууудаа хараадаа абан, өөһэдынгөө харюусалга дээшэлүүлжэ, ажал хэрэгээ һайжаруулха зэргэтэй. Тиихэдэ заводой арадай хинагшад өөһэдынгөө үүргэдэ харюусалгатайгаар хандаха ёһотой болоно.

«Бурятпромжилводстрой» трестын Заречный ПМК-да гүрэнэй зөөри хадагалха, тэрэниие зүбөөр хэрэглэхэ талаар мүн лэ дутагдалнууд олон гэжэ хинагшад тэмдэглээ. Барилгын материалнуудай муугаар хадагалагдаһанһаа боложо, байгша оной гансал январь һара соо 27 түхэриг 27 мүнгэнэй үүдэнэй хабтагайнууд, 103 түхэригэй шэрдэлгын материал, 121 түхэриг 54 мүнгэнэй избөосхо гэхэ мэтэ хэрэглэмжэһээ гаргагдан гутаагдаһан байна. Тиигэжэ хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралай һуулаһаа боложо, дүн хамта 252 түхэриг 48 мүнгэнэй материал миин хосороо.

Дурсагдаһан организацийн хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөнэй, модоной хэрэггүй болоһон үлөөдэһэнэй орондо үшөө хэрэглэмжэдэ орохоор материалнуудые түлидэг байһаниинь шалгалтын үедэ элирүүлэгдээ.

Барилгын материалнуудые зүбөөр хэрэглэлгэдэ анхарал һуулаар хандуулагдана. Бетон болон шэнгэн зүйл бэлэдхэлгэдэ цемент хайша хэрэгээр хэрэглэһэн ушарһаа уламжалан, гансал нэгэ һарын туршада 2,7 тонно гэхэ гү, али 289 түхэриг цемент үлүү гаргашалагдаа. Шэрдэлгын материалнууд мүн лэ хараалагдаһанһаа үлүүгээр гаргашалагдана.

Барилгын материалнуудые хүүли бусаар хэрэглэмжэһээ гаргаха ушарнууд Заречный ПМК-да олоор үзэгдэдэг. ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй зөөридэ хайша хэрэгээр хандана. Һүүлэй хоёр һарын туршада аяар 4085 түхэриг 32 мүнгэнэй материал, муугаар хадагалагдаһанһаа боложо, хэрэглэмжэһээ гаргагдаһан байна.

Заречный ПМК-гай начальник П. К. Каширихин, ПТО-гой начальник И. М. Демидова, ахамад бухгалтер Б. Ж. Бальжинимаев гэгшэд даалгагдаһан уялгадаа хайша хэрэгээр хандаһанайнгаа түлөө хэһээгдээ. ПМК-гай арадай хинагшад хүдэлмэриеэ һуулаар ябуулна гэжэ тэмдэглэгдээ.

В. ВАСИЛЬЕВ,
Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЭДЭБХИТЭД

БАТА НАЙДАЛ

...йнай ветеран
...Александро...
...ны түрэл ню...
...ника. Тэрэнэй
...гу, али эрэ...
...даһан лэ хүн
...ардашэлсэдэг.
...ро эрхим ажа...
...ой коллек...
...гаа хүн зо...
...тэй болоһоор
...

...Шатын об...
...намтартан.
...р үүлэдэ тү...
...нанһаа
...ридэ дүй
...ын байгаа.
...ой долоодохи
...байхада, Эсэ...
...ын Агуу...
...ой эзлэй. На...
...а һаа, тэрэ
...ын одоом...
...тэ абань хү...
...хэлэһэн юм:
...ара талада
...ллажа, илал...
...өөтоноёди».
...Нетинин сэдь...
...абаа.

...Элхин
..., байхадаа,
...зэргэдэ ал...
...болоо. «Фа...
...дадаха тэм...
...ажа, Эхэ
...ой сүлөөлэл...
...гэжэ һанаа...
...ушарые хү...
...байгаа.

...дайшал...
...ой байба. Тэ...

...рэ фашис Германийн сэрэгшэдые түрэл оронойнгоо дайданаа намналсаа, милитарис Японой сэрэгшэдые бута һамна сохихо дайшалхы ябуулгануудташье хабаадаба. Буряад ороной хүбүүн П. К. Александров 10 жэлэй туршада алба хэжэ, «дайсанаа даралсажа, даагаяа һүүлдэжэ» нютагаа энхэ элүүр бусаха хубн заяатай байгаа.

Тиигээдшье ажал хэжэ эхилээ һааб даа. Пётр Карпович ерэһээр лэ Элхинн автозаһабарилгын участогта хүдэлжэ эхилээ һэн. Бага наһанһаа хойшо ажал хэхэ дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэһэн, дайшалхы ута зам гаталжа ерэһэн Пётр Александров уданшьегүй бэрхэ хүдэлмэришэн болоһоноо харуулба. Ажалдаа тэрэ зохёохы ёноор хандадаг, өөртөө, мүн суггаа ажалладаг нүхэдтөө адли шанга эрилтэ табидаг, ажалай журам нариннаар сахидаг, үдэр бүри үндэр бүтээсэ гүйцладаг хүдэлмэришэн коллектив соо обёорогдонгүй байха аал? Үгы ааб даа. Тиимэһээ Пётр Карпович заводой цехэй мастерай туһалагшаар дэбжүүлэгдээ һэн. Тус ушаалда дэбжүүлэгдэнэй удаа жааалан зохёолгын хүдэлмэридэ улам ехээр анхарал хандуулдаг болоо бэлэй. Тэрэ бүхыдөө хэдэн арбаад ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулһан тула «Заводой эрхим ухаалан зохёошо» гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэниинь гайхалтай бэшэ. Мүнөө Пётр Карпович заводой техникын аюулгүйе сахидаг инженерээр хүдэлнэ.

Заводой ажалай ветеран, хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг инженер Александров гансал даалгагдаһан ажалаа хараад ябадаг бэшэ. Тэрэ заводой коллективэй олонитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Пётр Карпович нүхэдэй сүүдэй гэшүүнээр, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүнээр һунагданхай.

— Арадай хиналтын хүдэлмэри заха хизааргүй сохэ гэхэдэ алдуу болохогүй гэхэ байнаб. Миин лэ арадай хинагшын нэрэ зүүгээд ябаха аргагүй байгдадаг. Тиимэһээл шадал зэргээрээ шалгалта, хиналта үнгэргэнэбди», —гэжэ намтай уулзахадаа гэрэ хөөрөө һэн.

Зүб даа, Арадай хинагша үилэдбэриин бүхы хэрэгүүдые һайжаруулхын түлөө дутагдалнуудтай эбсэшэгүйөөр тэмсэдэг хүн байха ёһотон. Тиимэһээл тэрэнэй оролсодог, хабаададаг хэрэг захагүй олон байна бшуу.

Завод соо ажалай журам, ба гурим хэр сахигданао, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл ябуулагдана гү, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандажа, үрихэ, үбэршэлхэ ушарнууд гарана гү гэхэ мэтэ олон асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхын түлөө Пётр Александров үдэр бүрнин оролдолго гаргана.

Тээмэндэ тэрэнэй үүсхэлээр арадай хиналтын оёлог электрын элшэ хүсэ алмаха тухай асуудал зүбшэн хэлсээ һэн. Арадай хинагша заводой бүхы цехүүд соогуур ябажа, хэдэн үдэрэн туршада бусад нүхэдтэйгөө хамта шалгалтануудые үнгэрөө. «Завод соогоо нара бүри 1 мянган шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха аргатай баймбди», —гэжэ арадай хинагша тооложо гаргаһан байна. Пётр Карпович энэхэн тухай цехэй хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ хэлээ, алмалтын хүдэлмэриие тоодоггүй хэдэ хэдэн хүдэлмэришэдые, цехэн хүтэлбэрилэгшэдые хаһын газетэдэ шүүмжэлһэн байна. Тэрэ өөрөө хаһын газетын редактор байһан тула нэгэшье үнжагайруулангүй, электрын элшэ хүсэ гамнадаггүй хүнүүдые олоной үзэмжэдэ табяа бшуу. Тиигэжэ тэрэ завод соогоо электрын элшэ хүсэ гамнаха хэрэгые гуримшуулжа шадаһан юм.

Арадай хиналтын гол бүлэгэй гэшүүн байһан тула П. К. Александров түмэрэй хандаһа суглуулжа тушааха, архидалгатай тэмсэхэ, үилэдбэриллдэг продукциингаа шанарые шалгаха, гүрэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтые хинаха, элдэб дутагдалнуудые усадхахын тула хэмжээнүүдые ааха, тиигэжэ шалгалтануудайнгаа ашаг үрые дээшэлүүлхын, үилэдбэриин бүхы хэрэгые һайжаруулхын түлөө эсэнэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ.

Хүдэлмэриншэд түрүүшээр арадай хинагшадай шалгалтануудта дурадхалнуудые хандадаг һаа, мүнөө «Пётр Карпович, һайн даа. Эндэмнай одоол гүримтан болобо гээшэ» гэжэ хэлэдэг болонхой.

Заводойнгоо үилэдбэри дээрэ олон жэлэй туршада эрхимээр ажаллаһан, дайнай ба ажалан ветеран, журам ба гуримай түлөө эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг, хүдэлмэриншэн ангиин олон миниан түлөөлэгшэдэй нэгэн Пётр Карпович Александровай саашадаашье олоной хэрэгэй түлөө ажал ябуулгадаа амжалта туйлаха байһандань батаар найдагдана.

С. ОЧИРОВ.

Загарайн район.

«ТҮРҮҮШЫН БООЛТЫН ҺАЙНДЭР»

Дзержинскийн нэрэмжэтэ совхозой Нарин-Нугын тракторно-тарыан ажалай бригадада «Түрүүшын боолтын һайндэр» үнгэргэгдэбэ.

Механизаторнуудай комбайнһаа буухатай сасуу энэ жэлдэ баян ургаса ургуулһанайнь түлөө тэдэнние ороохоор сасажа, һүр жабхаланта хүгжэм доро угтаба. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд амаршалжа, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхыень хүсэбэ.

Удаань нёдондо тарыа хуряалга дээрэ шалгаржа, чемпион болоһон Николай Дмитриевич Осколков, энэ жэлдэ һайнаар ажаллажа байһан Дмитрий Федорович Монохонов гэгшэдэй ээм дээгүүр «Тарыа хуряалга-85» гэһэн удаан лентэ нэмэрюулэгдэбэ. Тиихэдэ түрүүшын удэрһөө гаошагайгаар ажаллажа байһандань Грудининтанай гэр бүлын экипажда баяр хүргэжэ, баглаа сэсэг барюулба.

Эндэхи соёлой байшангай хүүгэдэй агитбригада концерт харуулаа.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

УРАН ЗУРААШАД МУХАР-ШЭБЭРТЭ

Авгүстын һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ Түгнын талые голлоһон полевой стан дээрэ ашаанай машина хүрэн ерэжэ, юрэ бусын зүйлнүүдые... уран зурагуудые буулгажа байба.

— Ааляар, нүхэд, ааляар, — гэжэ Суулгын совхозой парткомой секретарь Сергей Нимаевич Баиров сэнтэйшье, тэрэ мүртөө үнэхөөрөө һонирхолтойшье ашаа буулгаашадта һануулна. Удын нарынай шанха дээрэнь гаранхай шанга гэгшээр шаража байхада, энэ, тооһон болоһон комбайнернууд эдэгээ барихаяа ерэхэдээ, улаан булан соо табяатай тэдэ зурагуудые угаа һонирхон хараһаниинь гайхалтай бэшэл. Искусство шэнжэлдэг мэргэжэлтэд музейн хүдэлмэрилэгшэд Татьяна Евгеньевна Алексеева, Лидия Пурбуевна Ринчинова гэгшэд тэдээндэ Ц. Сампиловай, Д. Дугаровай, А. Казанскийн, бусадай зурагуудтухай хөөрэжэ үгөө. Харин музейн хүдэлмэрилэгшэдтэй суг хамта Мухар-Шэбэрэй таряашадта айлшалжа ерэһэн уран зураашад Михаил Зиновьевич Олейников, Владимир Яковлевич Гончар, Иннокентий Игнатьевич Стариков гэгшэдые сугларагшад иланг яа халуунаар угтаа. Өөһэдэйнь зурагууд тушаа асуудалнуудые һураа, зохёохы ажал хүдэлмэриингөө түсэбүүд тухай хөөрэхыень гүйгаа. Юрэдөөл, полевой станде сугларагшад хүхеэшье, хүжэрлаашье. Хүндэтэ айлшадаа удэшэхэдөө, ходо ерэжэ байхыень уриһан юм.

— Сэхыень хэлэхэдэ, иимэ хүдөөгэй айлшадтай үнгэргэгдэдэг хани халуун уулзалганууд заншалта болобо гээһаа, алдуугүй. Нёдондошье бидэ хэдэн районуудаар нүүдэл экспозициттай ябажа ерэжэ һэмди, — гэжэ уулзалгануудта хабаадаһан удэ зураашадай бүлэгые даажа ябаһан Иннокентий Стариков манда хөөрэбэ.— Ойрын сэгта Бэшүүрэй районоор ябажа ерэхэ хүсэлтэйбди.

Гансашье Мухар-Шэбэрээр бэшэ, мүн Хурамхаанай районой ажахынуудаар республикымнай Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран һайханай музейн хүдэлмэрилэгшэд һаяхан ябажа ерээ. Тэндэхи ажалшадта баһал музейн нүүдэл экспозиции харуулагдаһан, искусство тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна.

Уран биирын эзэдэй таряашад, малшад, хүдөөгэй бусад ажалшадтай байгуулһан хани халуун харилсаан саашадаашье улам бүри бэхижэг!

А. ЖАЛСАНОВ.

АРТИСТНАР БА ХАРАГШАД

КПСС-эй XXVII съездэ зорюулагдаһан «Искусство кино» гэжэ аман үсын журнал харуулангаа кинематографийн зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэд республикымнай нинслэл хотын кинотеатрнууд соо уулзалгануудые үнэргэдэ. Тэдэнь амжалтатайгаар, хани халуунаар үнэгөөв гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Олондо мэдэжэ киноактёрнууд Наталья Величко Александр Кайдановский хоёртой уулзаһан кинодо дуратайшуул сэдьхэлэй үнэр хангалта абаа.

Наталья Величко олохон кинодо наадаһан гээшэ. «Тишина», «Я его невеста», «Щит и меч», «Алмазные тропы» гэхэ мэтые дурдабалнай, героичнае гансата һанаха эрэгтэйт. Харин Александр Кайдановский «Свой среди чужих», «Бриллианты для диктатуры пролетариата», «Пропавшая экспедиция», «Золотая речка», бусад фильмүүдэр олондо мэдэжэ болохой.

Хулэлга дээрэ тэдэнэр өөһэдынгөө ажал хэрэг тухай хөөрэһэн. Сибирь, Буряад орон тухай һанамжа бодолнуудаараа хуваалдаһан байна. Айлшадайнай хөөрэжэ байха үедэ тэдэнэй хабаадалгатай фильмһэ хэнэгүүд экран дээрэ харуулагдаа.

Нинслэл хотымнай кино харагшад баримтата фильмүүдые найруулан табидаг залуу режиссёр Александр Иванкинтай танилсаа. Москвада болоһон уласхоорондын XIV кинофестивалийн Гран-при гэһэн шагналда хүртэһэн дүүрэн метражна «Пирамида» гэжэ фильмтэйнь харагшад танилшье байжа болохо.

Тиихэдэ үхибүүдэй «Эрдэм» гэжэ кинотеатрта мүн ээ һонирхолтой уулзалга болоо. Тэндэ уран зураша-мультипликатор Ирина Ленникова эдиршүүлые баясуулаа. Тэрэнэй абажа ерэһэн «Брэк» гэжэ мультфильмнь, пластилиннэр хэгдэһэн геройнуудынь эдир харагшадые ехэтэ һонирхуулһан байха юм.

Богонёор хэлэхэдэ, Москваһаа ерэһэн айлшадтай улаануудэрхинэй уулзалга һонирхолтойгоор үнэргөөв.

В. РОМАНОВА.

«БАЙГАЛАЙ» ДҮРБЭДЭХИ

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой үмэнэһөө хоёр һарадаа нэгэ удаа хэблэгдэдэг уран зохёолой, олониитэ— улас түрын «Байгал» журналай байгша оной эзлжэтэ, 4-дэхи номер уншагшадта эльгээгдэбэ..

Стахановска худэлөөнэй 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, «Нүүрһэ малтагшын ажабайдалһаа» гэһэн гаршаг доро Социалис Ажалай Герой Алексей Григорьевич Стахановай өөрынь дурсалганууд журналай нээлтэ дээрэ үгтэбэ.

«Шэнэ зохёолнууд» гэһэн бүлэттэ Буряадай АССР-эй ардай поэт Цырен-Дулма Дондоновагай прозоор бэшэһэн «Жаргалай мүндэлөөн» гэжэ романай үргэлжэлэл үгтөө. Мүн байгша оной хабар Улаан-Удэ үнэргэгдэһэн залуу уран зохёолшодой конференцидэ хабаадаһан хэдэн авторай зохёолнууд эндэ толилогдоһон байна. Б. Дагбаевай, М-Ж Цыденовэй, А. Содномовой рассказууд, Д. Сампиловагай, Ю. Багановай шүлэгүүд уншагшадай анхаралые татаха байна.

Дайнай хатуу жэлнүүдтэ фронт дээрэ баатарай үхэлөөр алдалан унаһан нютагаархидайнгаа дурасхаалые мүнхэлжэ, Буряадай мэдээжэ поэтесса Цырендулма Дондогой дурдалга-очеркнуудай ном бэлдэһэн байна. Байгалай 4-дэхи номерто, «Очерк, публицистикэ» гэһэн гаршаг доро тус номһоонь гурбан очерк үгтөө. Мүн эндэ суута комдив И. В. Балдынов тухай дурдалгануудаа тэрэнэй дайшалхы нүхэр М. Урванцев толилуулаа.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

УНШАГШАДТА ДУРАДХАГДАНА

«Буряад орон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ» гэжэ нэрлэгдэһэн тайлбарилхы-зүбшэлэй номые М. Горькийн нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын худэлмэрилэгшэд хэблэлдэ бэлдэжэ, барлан гаргаба.

Фашис Германийе ба милитарис Японийе бута сохилгын байлдаануудта Буряадай сэрэгшэдэй хабаадаһан тухай документнүүдтэй, очеркнуудтай, дурсалгын ба уран һайханай литературатай уншагшадые дурсагдаһан ном танилсуулха байна. Фронт ара тыл хоёрой бата нэгэдэл тухай, дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ ара талада, тэрэ тоодо манай республикада хэгдэһэн ехэ ажал тухай материалнууд ном соо нэрлэгдэнхэй, Буряадаймнай эрэлхэг зоригтой хүбүүд— Советскэ Союзай Геройнууд. Алдар Солын 3 шатын орденой кавалернүүд тухай литература, мүн дайнда хабаадаһан буряад эхэнэрнүүд тухай материалнууд тайлбарилхы-зүбшэлэй энэ ном соо дурдагдана.

Е. ДОРЖИЕВА.

Һаяхан Дээдэ-Онгостойдо студентнэрэй барилгын отрядуудай зональна фестиваль үнгэргэгдэбэ. Эндэ Зүүн Сибирийн технологическа институтай «Импульс» гэжэ отрядай агитбригадынхид уран бэлигтэнэй харалгада онсо шалгаржа, тусхай шанда хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын «Импульс» отрядай агитбригадын гэшүүд буряад хатар гүйсэдхэнэ.

А. ЧЕПАКИНАЙ фото.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

Американ «Тайм» журналай асуудалнуудта М. С. Горбачевой үгэһэн харюунууд дэлхэйн олонийтын болон хэблэлэй анхарал үргөөр татажа байнай. Советамериканд дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Женевэдэ уулзахала байһантай дашарамдуулан, Советскэ Союзай дотоодын болон гадаадын политикын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарийн хэһэн мэдүүлгэ шухала удха шанартай документ болоно гэжэ элдэб оронуудай политическэ ба нийтын элитэ мэдэжэ ажал ябуулагшад, хэблэл сэгнэнэ. Ороноо хүгжөөлгын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлжэ байһан Советскэ Союз эб найрамдал хангаха хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа батална, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга болоуулхые, үгэеэ ойлголсохые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахые, советамериканд харилсаае гуримшуулан һайжаруулхые уряална гэжэ гадаадын хэблэл харюунуудайнь дүүрэн текстые толилходоо гү, алин хуряангыгаар үгэхэдөө тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай эб найрамдалта, энэрхы һайхан хараа шэглэл дэлхэйн бүхы арадуудай аша туһада харюусана гэжэ хэблэлэй шэнжэлэл тайлбаринууд соо заагдана.

М. С. Горбачевой үгэһэн харюунууд США-гай хүн зонине ехэтэ һонирхуулба. Американ бүлэг журналистнуудай Кремль соо совет хүтэлбэрилэгшэгэй уулзажа хөөрэлдэһэнийнь, асуудалнуудые һураһаниинь «журналистска, мүн дипломатическа талаар» айхабтар ехэ үйлэ хэрэг болоһон байна гэжэ «Тайм» журнал тэмдэглэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарийн үгэһэн харюунууд үргэн олон асуудалнуудаар дэлгэрэнгы, үнэн сэхэ харюу болоһон байгаа. Совет хүтэлбэрилэгшын гүнзэгы сэдьхэлһээ һанаагаа зобоҗо байһые, американ-совет харилсаануудта хабаатай тэрэнэй этигэл найдалые баруунай оронуудта ойлгуулха гээшэ М. С. Горбачевой үгэһэн харюугай гол зорилго болоно. М. С. Горбачев ушар ёһо ойлгохо, ехэ юумэ мэдэхэ, эдэбхитэй, шууд сэхэ, гүнзэгы ухаатай хүн байһанаа харуулаа гэжэ «Тайм» журналда толилогдоһон статья дотор хэлэгдэнэ.

«Тайм» журналай асуудалнуудта М. С. Горбачевой үгэһэн харюунуудай текст Вашингтондо шэнжэлэгдэжэ байна гэжэ США-гай Үндэсэй департаментын түлөөлэгшэ мэдүүлээ. «Али бүхы асуудалнуудаар горитой амжалта туйлаха» этигэл найдамтайгаар Вашингтон Женевэдэ болохо уулзалгада өөлдэнэ, «американ-совет харилсаае бүри тогтууритай һайн үндэһэ һуури дээрэ табихые» оролдоно гэжэ үүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ баталба. Гэхэтэй хамта Советүүдтэй манай тогтоодог харилсаануудай асуудалнууд олон тоото, асари ехэ байна, бидэнэй хооронд тохёолдоһон бэрхэшөөл түбэгүүдые гаталан дабахын тула ехэ саг хэрэгтэй» гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Женевэдэхи уулзалга тодорхой хараа шэглэл зохёожо абаха талаар шухала алхам болохо зэргэтэй.

Һүүлэй һарануудта американ-совет харилсаан мууда гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглэбэ гэжэ американ **ЮПИ** гэдэг агентство дамжуулна.

Эй-би-си гэдэг телекомпани иигэжэ тэмдэглээ: «Совет-американ харилсаан мууда. Эрид шанга политика бэелүүлһэнэйнгээ түлөө США гэмтэй» гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ М. С. Горбачев «Тайм» журналда интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. «Дэлхэй дээрэхи байдал орёо түргшүүрилтэй, шахардуу шанга байна гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлбэ, — гэжэ американ **Си-би-эс** гэдэг үндэс телекомпани мэдээсэнэ. — Президент Рейгантэй уулзахаар хараалагдаһан ушарнай энэ харилсаае һайжаруулха аргатай байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ».

Эй-би-си гэжэ телекомпанийн корреспондентын Москвааһа дамжуулһан репортаж соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: «Совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын урда тээ хоёр ороной хооронохи харилсаан үшөөл муудажа байна гэжэ М. С. Горбачев баруунай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ түрүүшынгээ интервью соо хэлэбэ. Энэ уулзалгада Рейганэй захиргаанай ямараар хандаха байһаар һанаагаа зобоһоноо совет хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ...»

США-гай **«Вашингтон пост»**, **«Нью-Йорк таймс»** газетэнүүд, Англиин **«Рейтер»** агентство, Франциин **«Юманите»** газета, Италиин **АНСА**, Австриин **АПА** агентствэнүүд, Норвегийн **телеграфна бюро**, Ливанай **«Ан-Нахар»** газета «Тайм» журналай асуудалнуудта М. С. Горбачевой үгэһэн харюунуудые дэлгэрэнгыгээр толилһон, үргэнөөр шэнжэлһэн байна.

М. С. Горбачевой үгэһэн харюунууд улаасхоорондын гол шухала асуудалнуудта гүнзэгы шэглэл болоно, хожомдошоогүй дээрээ улаасхоорондын түргшүүрилые һуларуулха шухала гэжэ США-гай ба дэлхэйн бусад оронуудай ушар ёһо ойлгохо өгхы хүнүүдтэ хандаһан үнэн зүрхэнэй үряа болоно гэжэ бэсэ дааһан байдалые, эб найрамдалые хамгаалха талаар Панамын национальна советэй президиумэй гэшүүн **Хуан Карлос Мас** тэмдэглээ. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хязаарлаха, улаасхоорондын түргшүүрилые һуларуулха талаар тодорхой, бодото алхамуудые хэхые совет хүтэлбэрилэгшэ дурадхаба. Совет гадаадын политикынь эб найрамдалта байные Москва үшөө дахин шэнэ хүсэтэйгөөр харуулаа.

Социалис оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд — Болгариин **«Работническо дело»**, Чехословакийн **«Руде право»** газетэнүүд, **Кубын телевиденин** М. С. Горбачевой үгэһэн харюунуудые дэлгэрэнгыгээр толилһон, дамжуулһан байгаа.

Олон зуугаад миллион хүнүүдэй үлэсхэлэн хооһоор ажаһуухадань, үгытэй ялуу ойдалтай байхадань, хэдэн зуугаад миллиард доллар мунгэ зөөри хүнүүдые алаха хюдаха зорилготойгоор гаргашалагдажа байһан ушарые буруушаажа, СССР зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болоулха эрилтэ үшөө дахин табиба гэжэ Кубын телевиденин тэмдэглэбэ. Юрэнхы экономическа, валютно-финансын ойдалые тогтонижоруулха, үрэ шэрнин асуудалые үнэн зүбөөр шийдхэхэ, экономическа шэнэ гурим тогтоохо гээшэ олонхи оронуудта шухала удха шанартай, гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ.

КОММУНИС ГАЗЕТЫН ҺАЙНДЭР

РИМ. Италиин Коммунис партийн «Унита» газетын һайндэр Италиин Феррара хотодо нээгдэбэ. Фашизмые илаһаар 40 жэлэй ой, эб найрамдалай түлөө, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын түлөө, замбуулинай дайдада зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гаргуулхагүйн түлөө темэнүүд гол асуудал болоно. Италиин дотоодын асуудалнуудта, хүдэлмэригүйдэлгэдэ, саарһан мунгэнэй үнын уналгада, эхэцээнүүдэй хүндэ ушар байдалда фестиваль эмхидхэгшэд горитой анхаралаа хандуулаа. Эндэ 3 миллион шахуу хүн хүдэлмэригүй байнаар.

Гадаадын олон тоото делегацинууд, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд газетын һайндэртэ хабаадана.

МПЛА-АЖАЛАЙ ПАРТИИН II СЪЕЗДДЭ БЭЛДЭНЭ

ЛУАНДА. Байгша оной декабрь һарада зарлагдаха МПЛА —Ажалай партийн II съездэ бэлэдхэл Анголын Арадай Республикада үргөөр дэлгэрэнгэ байна. Бүхы орон дотор митингнүүд, суглаанууд үнэргэгдэжэ, болохоёо байгаа партийна хуралдаанай зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудые партийн гэшүүд зүбшэн хэлсэнэ.

Анголын АНГОП гэдэг информационно агентствын мэдээсэнэй ёһоор, Бенгелэ болон провинциннуудта методологическа партийна семинарнууд үнэргэгдэбэ. Экономикые, бүхы общественые хүтэлбэрилгэдэ партийн хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлгын, МПЛА — Ажалай партийн гэшүүдэй үзэл сурталые дээшэлүүлгын асуудалнууд тэдээндэ хабаадагшадай гол анхаралда табигдана. МПЛА- — Ажалай партийн Уставые. Программые нарижуулан һайжаруулха талаар семинарнуудта хабаадагшад хэдэн дурадхалнуудые оруулһан байгаа.

ТОО НЭЭГДЭЭ

А. Карпов Г. Каспаров хоёрой хоорондо шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москвада эхилбэ гэжэ мэдээсээ һэмди.

Түрүүшынь парти шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, дэлхэйн шатарта дуратайшуулай анхарал татаһан, һонирхол үүсхэһэн байгаа. Тэдэнэр Нимцовичой хамгаалалта наадаба, тус парти 41-дэхи ябадалдаа Гарри Каспаровай булюу байдалтайгаар хойшуулагдаа һэн.

Дэлхэйн гурба дахин чемпион Анатолий Карпов партияа һэргээнгүй, шүүгдэбэб гэжэ мэдэрхэ баатай болобо. Тиигэжэ нааданай тоо нээгдээ—1 : 0 тоотойгоор Г. Каспаров ургшаа гараа.

Хоёрдохи партинь үсөгэлдэр үнгэргэгдэжэ, А. Карпов сагаанаар наадаба.

(ТАСС).

Спорт

БҮХЭСОЮЗНА ХҮДӨӨГЭЙ...

Бүхэсоюзна худөөгэй спортын V нааданууд Азербайджанай ССР-эй хэдэн хотодо үнгэргэгдэбэ. Худөө нютагуудта физкультура болон спортын хүгжөөгдэжэ байһые түгэсхэлэй нааданууд гэршэлээ.

Түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ хабаадахын тула худөөгэй физкультурын 95 мянган коллективтэ элдэб мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, 21 миллион шахуу хүн хабаадаһан байгаа. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо «Урожай» бүлгэмэй физкультурын коллективүүдтэ спортын 60 мянга гаран элдэб түхеэрэлгэ бариглаһан байна. Дэлхэйн болон Олимпийн наадамуудай 12 чемпион, Европын 16 чемпион, Советскэ Союзай 46 чемпион түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаба. Энэнь худөөгэй атледүүдэй мэргэжэл шадабариин ургажа байһые харуулна.

Бариладагшад, боксернууд, һүр харбагшад, велосипедистнүүд, хүндэ атледүүд бүхэсоюзна худөөгэй спортын V наадануудта манай республикын нэрэ хүндые хамгаалба. Тиихэдэ яһала ехэ амжалта туйлаа гэжэ хэлэлтэй.

Бүряадай худөө ажахын институтай студент, спортын мастерта кандидат Баяр Дариев 51 килограммай шэгнүүртэ мүрысэхэдөө, түгэсхэлэй үзэлгада нютагай боксер Г. Магерамовта очкогоор диилдэжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаһан байна. Тиигэжэ тэрэ СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

Энэл институдай агрономическа факультедэй 5-дахи курсын студент, спортын мастер Александр Дехенов хүндэ атлетикээр үнгэргэгдэһэн мурысөөндэ гурбадахи һуури эзэлбэ. Тэрэ 342.5 килограммай үрэ дүн туйлажа, 90 килограммай шэгнүүртэн соо-ноо бронзо шанда хүртөө.

Бүряадай багшанарай институдай студент Алексей Мархаев 74 килограммай шэгнүүртэ бариладахадаа, яһала һайн үрэ дүн туйлаба.

«Урожай» бүлгэмэй областной советэй тренер, улаасхоорондын классай спортын мастер Валентина Косульникова велосипедээр 25 километрэй зайда командааараа урилдахадаа, хоёрдохи һуурида гараһан байха юм.

Худөө ажахын институдай студентнэр Бато Людофа, Сёлма Ринчинцынгуева болон бусад һур харбалгаар элдэб зайнуудта шангай һуринуудые эзэлбэ.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

Дэлхэйн үшөө нэгэ чемпион

Би Валике багшар баг нанһаань мэдэхэб. Тэрэ багаһаа хойшо спортдо ехэ дуратай байһан юм. Спортын элдэб зүйлнүүдээр, тусхайлбал, конькигаар, санаар, хүнгэн атлетикээр һонирходог байгаа. Гэбэшье 1977 ондо Улаан-Удын авиационно заводой хүүгэдэй спортын һургуулида баскетболой тренер В. Я. Вознюгай хүтэлбэри доро һорилго бэлэдхэл хэжэ эхилээ һэн.

— Манайхи ганса басагатайбди. Тэрэмнай 5-дахи класста һуража байхадаа баскетболоор һонирхоо һэн. Хэшээлнүүдэйкгээ һүүлээр ямаршье сагай уларилда һорилго бэлэдхэлдээ ошодог байгаа. Тэрэ спорт эрхилхэдээ номдоошье бүри оролдосотой болоһон юм.— гэжэ тэрэнэй эхэ Лидия Сергеевна хөөрэнэ.

1979 ондо 7-дохи класста һуража ябаха үедөө Валя зонын мүрысөөндэ хабаадахаяа Находко хото ошоо һэн. Эндэ Бүряадай команда басагадай дундаһаа Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын чемпионой нэрэ сололо хүртэһэн юм. Хамгаалалта болон добтолгодо жэгдэ, һайнаар наадаһанайнгаа түлөө тэрэ тренернүүдэй, мэргэжэлтэдэй зүгһөө үндэр сэгнэлтэ абаба.

Улаан-Удын 65-дахи һургуулийн 8-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Валя Алма-Ата ошожо, эндэхи университедэй дэргэдэхи хүүгэдэй спортын һургуулида һуража эхэлба. Дээдэ лигидэ ородог командын ахалагша тренер, СССР-эй габьяата тренер К. П. Меловидовай хүтэлбэри доро эршэмтэйгээр һорилго хэдэг һэн. Эндэ Валя Балдуева спортивна шэглэлтэй республиканска интернат-һургуулийн 9—10-дахи классуудта һураа.

Мүнөө Валентина Балдуева Алма-Атын университедтэ һурадаг юм. Тэрэ 1981 ондо һурагшадай бүхэсоюзна спартакиадада, 1983 ондо СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадада хабаадаһан, Болгарида, Польшодо, Венгридэ, Чехословакида, Финляндида, мүн бусад оронуудта үнгэргэгдэһэн улаасхоорондын мүрысөөнүүдтэ Эх ороной-гоо нэрэ хүндые амжалтайгаар хамгаалһан намтартай.

— Манай команда 12 хүнһөө бүридэдэг. Би командадаа дуратайб. 1983 ондо СССР-эй спортын мастер болоо һэм. Мүнөө арбан хоногоор амаралтада гэрэй ерэбэб,— гэжэ Валентина Андреевна хөөрэнэ.

Мэнэ һаяхан тэрэ ехэ амжалта туйлаба. СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, баскетболоор США-гай Колорадо-Спрингс хотодо үнгэргэгдэһэн дэлхэйн чемпионадта хабаадаһан байна. Эндэ ороной-майнай суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлжэ, дэлхэйн чемпионой нэрэ эзэлгэдэ хүртэбэ. Тиигэжэ нютагаймнай басаган Валентина Балдуева дэлхэйн чемпион боложо, алтан медаляар шагнагдаа. Гадна тэрэ улаасхоорондын классай спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

С. СЕРГЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баскетболоор дэлхэйн чемпионка Валентина Балдуева.

Авторай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Худэлмэришэнэй нэрэ хүндэ» — түрүү бэшэг. «М. С. Горбачёвой Тюменийн газар дээрэ ерээд байһан тухай» — ТАСС-ай материал. «КПСС-эй XXVII съездые үгтуулан» — материалнуудай суглуулбари. Үүсхэл гаргаһан ажахыда. «Стахановай уг залгаламжуулагшад» — П. Натаевай статья. Сошордомо дохёо. «Нёдондонойнь үбшэн» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Һайнаар хүтэлбэрилхэ» — А. Праведниковай статья. БАМ: үдэрнөө үдэртэ. «Туршалгачь технологи болоно» — Л. Луговойн статья. «Редакцила ерэһэн бэшэгүүдһээ» — суглуулбари. «Мал ажал — онсо шухала һалбари». «Дабхарай нюусые хайшан гэжэ тайлбарилааб?» — О. Прокосовой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хани харилсаанай замаар» — А. Похосоевой статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Шэнэ һонинууд. «Хани харилсаанай жэшээ» — О. Кожовой статья. Ангуушадай анхаралда. Байгалай үмэнэхи түрэл хизаарнай. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

Р. Б.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52 секретариат—2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35 сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта —2-69-58 культуры и школ —2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81 корректорская—2-33-61 выпускающие —2-35-95, отдел объявлений—2-65—54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательст, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина, 1. Н-01951. Заказ № 206. Индекс